

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO

ROK REBERNIK

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO

**ANALIZA SMOTRNOSTI ZAGONA IN OBRATOVANJA
SMUČARSKEGA CENTRA BELA**

Ljubljana, maj 2016

ROK REBERNIK

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisani Rok Rebernik, študent Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtor predloženega dela z naslovom Analiza smotrnosti zagona in obratovanja Smučarskega centra Bela, pripravljenega v sodelovanju s svetovalcem ddr. Igorjem Ivaškovičem.

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravil samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbel, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobil vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označil;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnal v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobil soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne 9. 6. 2016

Podpis študenta: _____

KAZALO

UVOD	1
1 PROBLEMI ANALIZE SMOTRNOSTI PROJEKTOV	2
2 PREDSTAVITEV IN POMEN SC BELA	4
2.1 SC Bela.....	4
2.2 Pomen smučišča za širšo okolico	6
3 LOKACIJA	6
3.1 Lokacija SC Bela.....	6
3.2 Lokacija SC Bela glede na lokacijo ostalih večjih slovenskih smučišč	8
4 TEHNIČNI OPIS OBJEKTOV IN NAPRAV TER SEDANJE STANJE	9
4.1 Žičniške naprave	9
4.1.1 Trisedežnica Gričice	9
4.1.2 Žičniška naprava Gače 1.....	10
4.1.3 Žičniška naprava Gače 1 BIS	10
4.1.4 Žičniška naprava Medo	10
4.1.5 Žičniška naprava Vrh leva.....	10
4.1.6 Žičniška naprava Vrh desna	11
4.2 Objekti na smučišču	11
4.2.1 Brunarice namenjene postajam žičniških naprav	11
4.2.2 Brunarici za gostinsko dejavnost.....	11
4.2.3 Gostinski objekt.....	12
4.2.4 Infrastrukturni objekti za zasneževanje	12
4.2.5 Ciljna hišica, garaži, lopa	12
4.2.6 Transformatorski postaji in daljnovod.....	13
4.3 Ostala infrastruktura in oprema.....	13
5 KLIMATSKI POGOJI NA OBMOČJU SC BELA	14
5.1 Podnebje in vremenska statistika	14
5.2 Trend spreminjanja podnebja	15
6 ODKUP OBJEKTOV, NAPRAV IN OPREME	16
6.1 Kaj obsega odkup in vrednost	16
6.2 Opredelitev do ponudbe Iskre, d.d.	17
7 ZAKONODAJA	19
8 DODATNA VLAGANJA POTREBNA ZA ZAGON SMUČIŠČA	22
8.1 Vzdrževalna dela na žičniških napravah	22
8.1.1 Trisedežnica Gričice	22
8.1.2 Žičniška naprava Gače 1.....	22
8.1.3 Žičniška naprava Gače 1 BIS	23
8.1.4 Žičniška naprava Medo	23

8.1.5	Žičniška naprava Vrh leva in žičniška naprava Vrh desna.....	23
8.2	Vzdrževalna dela na objektih in opremi.....	23
8.3	Vrednost dodatnih vlaganj za zagon smučišča in čas potreben za izvedbo	24
9	SKUPNA OCENA INVESTICIJSKIH VLAGANJ (ODKUP + ZAGON).....	25
10	ORGANIZACIJSKA OBLIKA	26
10.1	Varianta A: občine ustanovijo zavod	26
10.1.1	Ustanovitev in ustanovitelji	26
10.1.2	Upravljanje novega zavoda	27
10.2	Varianta B: zainteresirani investitorji in občine ustanovijo gospodarsko družbo....	27
10.3	Predlog variante.....	28
11	VIRI FINANCIRANJA ODKUPA IN ZAGONA	28
11.1	Določitev ključa delitve	28
11.1.1	Varianta A1 (zavod ustanovijo v družbi SRC Rog Črmošnjice d.o.o. sodelujoče občine + Občina Šentjernej)	29
11.1.2	Varianta A2 (zavod ustanovijo občine širšega gravitacijskega območja SC Bela).....	29
11.2	Viri financiranja	30
12	ČASOVNI NAČRT AKTIVNOSTI.....	32
13	ZAPOSLENI.....	32
14	PREDVIDENO POSLOVANJE SC BELA	33
14.1	Prihodki	33
14.2	Stroški.....	35
14.3	Skupna tabela prihodkov in stroškov	38
15	PRIMERJAVA POSLOVANJA Z DRUGIMI SLOVENSKIMI SMUČIŠČI.....	39
16	SLABA ZIMA, NEPREDVIDENI DOGODKI	41
17	POLETNI DEL.....	41
18	PRIHODNOST SC BELA – POTENCIALNA VLAGANJA	43
	SKLEP.....	44
	LITERATURA IN VIRI.....	46

KAZALO TABEL

Tabela 1:	15 največjih slovenskih smučišč in njihova oddaljenost od Črmošnjic	8
Tabela 2:	Primerjava povprečnih temperatur na Planini pod Mirno goro med obdobjema 1961-1990 in 1981-2010 v °C	14
Tabela 3:	Letni podatki o povprečni temperaturi jan., feb., mar., nov., dec., št. ledenih in hladnih dni ter št. dni s snežno odejo na območju 16 km zahodno od smučišča na višini 476 m	15
Tabela 4:	Vložek Iskre, d.d. v SC Bela v EUR	18
Tabela 5:	Prikaz vrednosti vlaganj potrebnih za zagon smučišča (brez odkupa) v primeru minimalne variante (brez sedežnice in vlečnic Vrh) ter v primeru delovanja SC Bela v celoti, prikaz časa potrebnega za sanacijo naprav, opreme in objektov	24
Tabela 6:	Skupna ocena vlaganj (odkup + zagon) v primeru minimalne variante (brez sedežnice in vlečnic Vrh) ter v primeru delovanja SC Bela v celoti	25
Tabela 7:	Deleži investicijskih stroškov po občinah, ki so sodelovale v družbi SRC Rog Črmošnjice d.o.o. + Občina Šentjernej po številu prebivalcev občine ter po ključu (število prebivalcev občine / (oddaljenost glavnega naselja občine od Črmošnjic) ²).....	29
Tabela 8:	Deleži investicijskih stroškov po občinah širšega gravitacijskega območja SC Bela po ključu (št. preb. občine/(oddaljenost glavnega naselja občine od Črmošnjic) ²).....	30
Tabela 9:	Viri financiranja odkupa in zagona v primeru variante A1 (zavod ustanovijo v družbi SRC Rog Črmošnjice d.o.o. sodelujoče občine + Občina Šentjernej) + variante 2 (izvedba vseh del za delovanje SC Bela v celoti) (v EUR)	31
Tabela 10:	Viri financiranja odkupa in zagona v primeru variante A2 (zavod ustanovijo občine širšega gravitacijskega območja SC Bela) + variante 2 (izvedba vseh del za delovanje SC Bela v celoti) (v EUR)	31
Tabela 11:	Časovni načrt aktivnosti	32
Tabela 12:	Število zaposlenih v SC Bela po delovnih mestih	33
Tabela 13:	Cene vozovnic na SC Bela v sezoni 2014/2015 v EUR z DDV.....	34
Tabela 14:	Število obratovalnih dni, število smučarjev v sezoni in povprečno število smučarjev na dan v sezoni med sezonama 2002/2003 in 2014/2015	34
Tabela 15:	Ocena letnih prihodkov SC Bela za optimistično, realno in pesimistično varianto	35
Tabela 16:	Ocena povprečnih letnih stroškov SC Bela za optimistično, realno in pesimistično varianto v EUR.....	37
Tabela 17:	Skupna tabela prihodkov in stroškov za optimistično, realno in pesimistično varianto v EUR	38
Tabela 18:	Poslovni rezultati smučišč Krvavec, Kranjska gora in Vogel v 2012 in 2013 .	39
Tabela 19:	Poslovni rezultati smučišč Stari vrh in Soriška planina v letih 2012 in 2013 ..	40

KAZALO SLIK

Slika 1: Lokacija SC Bela v jugovzhodnem delu Slovenije	7
Slika 2: Lokacija SC Bela (ortofoto posnetek iz višine 400 m)	7
Slika 3: Lokacije 15 največjih slovenskih smučišč	9

UVOD

Edino večje smučišče v jugovzhodni Sloveniji, Smučarski center Bela (v nadaljevanju SC Bela) se je znašlo pred ugasnitvijo. Sedanja lastnica objektov, žičniških naprav in opreme na smučišču, Iskra, d.d., se želi umakniti iz turistične dejavnosti oziroma SC Bela, zato je junija 2015 ukinila svojo hčerinsko družbo Iskra turizem d.o.o., ki je upravljala s smučiščem ter pričela z aktivnostmi za prodajo smučarske infrastrukture. Ker Iskri, d.d. ni uspelo najti kupca smučarske infrastrukture in ker je treba na žičniških napravah izvesti nekatera večja vzdrževalna dela, ki bi se morala pričeti že nekaj mesecev pred pričetkom smučarske sezone, smučišče v sezoni 2015/16 ni obratovalo.

Pomembnejši dogodki zadnjih 2 let, povezani s SC Bela, so:

- sezona 2013/14 je bila slaba (smučišče je zabeležilo le 10 smučarskih dni, poleg visokih temperatur in malo snežnih padavin, je poslovno škodo povzročil tudi žled),
- sezona 2014/15 je bila povprečna (smučišče je zabeležilo 38 smučarskih dni),
- po sezoni 2014/15, bi bilo treba na smučarskih napravah izvesti nekatera večja vzdrževalna dela (Iskra, d.d. ocenjuje, da v višini 143.546 EUR, od česar za 60.600 EUR del na trisedežnici, za 64.700 EUR del na preostalih petih vlečnicah ter za 18.246 EUR del na ostali opremi in objektih),
- sredstev za vzdrževalna dela na smučarskih napravah Iskra, d.d. nima oziroma jih ne namerava vložiti,
- Iskra, d.d. je skušala sredstva za vzdrževalna dela pridobiti od dolenjskih in belokranjskih občin, pri čemer ni pristala na odkup za več 10.000 EUR kart pred sezono, ki bi jih občine nato porazdelile med šole,
- Iskra, d.d. se želi umakniti iz smučišča Bela (junija 2015 ukine hčerinsko družbo Iskra Turizem d.o.o., ki je upravljala s smučiščem ter prične z aktivnostmi za prodajo smučišča),
- Občina Semič je novembra 2015 od Iskre, d.d. pridobila zavezujočo ponudbo za prodajo objektov in naprav na smučišču Bela, decembra 2015 pa še dopolnjeno ponudbo, v kateri sta zajeti tudi transformatorski postaji,
- vzdrževalna dela pred sezono 2015/16 niso bila izvedena,
- smučišče v sezoni 2015/16 ni obratovalo.

Namen diplomskega dela je analizirati smotrnost zagona in obratovanja SC Bela ter podati predloge oziroma možne variante delovanja SC Bela v prihodnosti in informacije kaj lahko bodoči lastnik ob tem pričakuje.

V diplomskem delu gre za kvalitativno analizo ekonomskega učinka, pri čemer sem uporabil kvalitativne tehnike zbiranja podatkov (intervjuji z nekdanjima vodjama smučišča, analiza dokumentov) ter deskriptivno raziskovalno metodo.

V prvem delu diplomskega dela spregovorim o problemih analize smotrnosti projektov, predstavim SC Bela in njegov pomen za širšo okolico ter analiziram lokacijo, obstoječe objekte, naprave in opremo smučišča ter klimatske pogoje na območju smučišča. Sledi pregled za delovanje SC Bela pomembne zakonodaje ter finančni del, v katerem analiziram vrednost objektov, naprav in opreme smučišča ter vlaganja potrebna za zagon smučišča. V nadaljevanju analiziram možne organizacijske oblike ter podam predlog najbolj smotrne, analiziram možne variante financiranja odkupa in zagona SC Bela, zaposlene ter predvideno poslovanje SC Bela ob upoštevanju realne, optimistične in pesimistične variante smučarske sezone. Ob koncu diplomskega dela predstavim kaj bi za SC Bela pomenila slaba zima ter podam predloge za izboljšanje poletnega dela sezone ter predstavim možnosti nadaljnjega razvoja SC Bela. Sklep podam v obliki ugotovitev in predlogov.

1 PROBLEMI ANALIZE SMOTRNOSTI PROJEKTOV

Projekt ima v slovenskem jeziku več različnih pomenov, in sicer lahko pomeni investicijo oziroma naložbo, projektno ali drugo tehnično dokumentacijo, objekt v izvedbi ali zgolj v pripravljalni fazi, še ne realizirano idejo ali pa določen del proizvodnje.

V Slovarju slovenskega knjižnega jezika je beseda projekt opredeljena sledeče:

- kar določa, kaj se misli narediti in kako naj se to uresniči, načrt: izdelati, predložiti projekt; projekt šolske reforme; projekt za modernizacijo podjetja / finančni, investicijski projekt; idejni, tehnični projekt stroja; raziskovalni projekt; vesoljski projekt;
- v gradbeništvu: skupek načrtov, tehničnih opisov in popis stroškov za kak objekt, področje: arhitekti so izdelali več projektov; projekt ceste, spomenika, stavbe; projekt električne napeljave / gradbeni projekt; arhitektura: glavni projekt glavni načrt // izdelovanje, uresničevanje tega: financirati, kreditirati projekt; sodelovati pri projektu;
- v publicističnih besedilih (navadno s prilastkom): umetniško delo glede na namen, da se izvede, uresniči: komisija je filmski projekt potrdila; glasbeni, gledališki projekt / uspeh mladega igralca pri projektu;
- knjižno: osnutek, predlog določenega besedila: razpravljati o projektu resolucije, zakona.

Na podlagi opredelitve pojma projekt s strani nekaj vodilnih svetovnih strokovnjakov s področja projektne managementa, Stare (2011, str. 5) projekt definira kot enkratni, finančno in časovno omejen ter ciljno usmerjen kompleksen proces logično povezanih aktivnosti.

Obstaja več načinov delitev projektov, npr. glede na vsebino (investicijski projekti, raziskovalni projekti, organizacijski projekti), velikost (mali, srednji, obsežni, veliki projekti, multiprojekti), ponovljivost (enkratni, ponavljajoči se projekti), dorečenost ciljev (determinirani, stohastični projekti).

V diplomskem delu obravnavam investicijski (investicija v zagon in obratovanje SC Bela), srednje velik, enkratni in determinirani projekt, ki bi imel v primeru realizacije v življenjski dobi neposredne ekonomske učinke.

Glede na opredelitev projekta, po kateri je časovno omejen proces povezanih aktivnosti, ima svoj življenjski cikel in faze. Opredelitve faz projekta se med strokovnjaki na področju projektnega managementa razlikujejo, npr. Stare (2011, str. 21) tipične faze projekta deli na: snovanje → pripravo → izvedbo → zaključevanje, čemur sledi izkoriščanje. Lewis (2007, str. 11) tipične faze deli na: snovanje → opredelitev → planiranje → izvedbo → zaključevanje, Thomsett (2002, str. 15) na: študijo izvedljivosti → izdelavo analiz → načrtovanje proizvoda → gradnjo → testiranje → predajo, Meredith in Mantel (2012, str. 18) pa na: snovanje → izbiro → planiranje, spremljanje, nadzor → ocena in zaključek.

Projekt zagon in obratovanje SC Bela bi lahko razdelili na naslednje faze:

- snovanje (pridobitev ponudbe za prodajo objektov, naprav in opreme, pridobitev predračuna za izvedbo nujnih vzdrževalnih del, pridobitev informacij o poslovanju smučišča, izdelava analize smotrnosti),
- priprava (izdelava analize smotrnosti (konkretna vsebuje tudi npr. terminski plan, finančno konstrukcijo, predlog organizacijske oblike ...), odločitev za varianto, po kateri se pristopi k projektu, pridobitev vse potrebne dokumentacije, priprava vseh potrebnih dokumentov),
- izvedba (pogajanja, priprava pogodb, odkup, ustanovitev organizacije, izvedba vzdrževalnih del),
- zaključevanje (predaja objektov in naprav, zaključno poročilo),
- izkoriščanje (obratovanje SC Bela).

Učinkovitost izvedbe projekta ter uspeh projekta se ocenjuje tudi po odstopanju od v analizi smotrnosti upoštevanih in pridobljenih predpostavk investicije. Merila učinkovitosti so lahko v primeru obravnavanega investicijskega projekta odkup po v analizi smotrnosti podani ceni, izvedba vzdrževalnih del v okviru planiranih stroškov, izvedba investicijskega projekta po določenem terminskem planu ipd.

Za uspešno realizacijo projekta je zelo pomembna strokovna in temeljita priprava analize smotrnosti projektov. Problemi pri snovanju in planiranju projekta oziroma v konkretnem primeru pri izdelavi analize smotrnosti so pogost vzrok neuspeha projekta. Najpogostejši problemi analize smotrnosti projektov so:

- slabo opredeljen projekt/problem (premalo informacij, nekakovostne informacije, ...),
- neuskkljenost med pripravljavcem analize smotrnosti in ostalimi akterji v projektu,
- površno planiranje (stroškovno, terminsko, ...),
- upoštevanje nereálnih, preveč optimističnih ocen,

- neupoštevanje tveganj.

Najpogostejši vzroki za probleme v analizi smotrnosti, zaradi katerih lahko rezultati realiziranega projekta bistveno odstopajo od v analizi smotrnosti upoštevanih predpostavk so samostojno planiranje (akterji projekta oziroma strokovnjaki za različna področja ne sodelujejo med seboj), neizkušnost, tudi naivnost (preveč optimistično planiranje) ter izdelava analize smotrnosti, pri kateri izdelovalec podleže željam naročnika.

Izdelava dobre analize smotrnosti projekta je zelo pomembna, saj postajajo med razvojem projekta dostopne nove in nove informacije, ki vplivajo na projekt, zato je pomembno pripraviti analize smotrnosti posvetiti ravno prav časa in truda. Problemi, ki nastanejo zaradi površnega planiranja oziroma preslabo pripravljene analize smotrnosti (slaba stroškovna ocena, slaba ocena časovnega načrta, ...), lahko odgovorne osebe za sprejem odločitve o projektu zavedejo, da se ne odločijo pravilno. Na drugi strani pa lahko preveč planiranja upočasni projekt in privede do nerealne analize smotrnosti, ki temelji na neutemeljenih predpostavkah (Newton, 2015, str. 20).

Belli, Anderson, Barnum, Dixon in Tan (1998, str. 3-8) so mnenja, da je ekonomska analiza najučinkovitejša, če je izdelana zgodaj v življenjskem ciklu projekta, da lahko zaustavi slabe projekte in izloči slabe dele projektov. V izogib problemom analize oziroma za dvig transparentnosti analize je po njihovo pomembno, da je v analizi jasno opredeljeno, v kolikšni meri je uspeh projekta odvisen od v analizi uporabljenih predpostavk.

Direktorat za projekte Evropske investicijske banke je marca 2013 izdal priročnik Ekonomska ocena investicijskih projektov pri Evropski investicijski banki (angl. *The Economic Appraisal of Investment Projects at the EIB*), v katerem se je ekonomist, ki je med drugim strokovnjak na področju ocen investicijskih projektov, Jorge-Calderón (2013, str. 12) dotaknil tudi možnih problemov analiz, predstavljenih Evropski investicijski banki. Izpostavil je tri probleme analiz, in sicer: analizo brez ocene, analizo s pomanjkljivo oceno ter preoptimistično analizo.

Kot eno izmed možnosti za ustrezno soočenje s problemom negotovosti, ki v fazi priprave analize smotrnosti projekta lahko ogroža projekt Heerkens (2002, str. 151-154) ponuja uporabo t.i. PERT kalkulacij, pri katerih so zahtevane tri ocene, in sicer pesimistična (v našem primeru slaba smučarska sezona), optimistična (v našem primeru dobra smučarska sezona) ter realna varianta (v našem primeru najverjetnejša smučarska sezona).

2 PREDSTAVITEV IN POMEN SC BELA

2.1 SC Bela

SC Bela je edino večje slovensko smučišče jugovzhodno od Ljubljane. Leži med Dolenjskimi Toplicami in Semičem in je najbližje večje smučišče za Dolenjce, Belokranjce, Posavce in

prebivalce kočevskega konca, prav tako pa tudi za del prebivalcev Hrvaške (bližina Zagreba, Karlovca).

Smučanje ima v tem koncu Kočevskega Roga (Črmošnjice, Gače) dolgo tradicijo, saj se je tu smučalo že v tridesetih letih prejšnjega stoletja.

Zgodovina sedanjega smučišča SC Bela sega v začetek osemdesetih let prejšnjega stoletja, ko so navdušenci iz Tovarne zdravil Krka s pokojnim Marjanom Šoncem na čelu začeli urejati smučišče. Takrat je bil ustanovljen iniciativni odbor, ki so ga sestavljali predstavniki Tovarne zdravil Krka, Občine Novo mesto, belokranjskih občin in nekaterih drugih podjetij. Do leta 1999 je smučišče delovalo v okviru Krke Zdravilišč, tistega leta pa je bila ustanovljena družba Smučarsko rekreacijski center Rog Črmošnjice. Po ocenah družbe Krka, d.d., Novo mesto, naj bi ta do konca leta 1999 v smučišče vložila dobra 2 mio EUR. Nova družba, ki so jo ustanovile Krka Zdravilišča (največji lastnik) in občine Novo mesto, Semič, Črnomelj, Metlika, Dolenjske Toplice, Žužemberk, Škocjan in Mirna Peč, je delovala do leta 2004, ko je šla zaradi preobsežnih vlaganj v posodobitev in umetno zasneževanje ter trenj med družbeniki v stečaj. Stečajni upravitelj je oktobra 2004 ponudil možnost najema smučišča. V sezoni 2004/05 je smučišče tako v najem vzela Agencija za šport Novo mesto (ob pomoči zlasti novomeške in semiške občine). Marca 2005 je Iskra Holding za nakup premoženja družbe SRC Rog Črmošnjice d.o.o. v stečaju (zasneževalni sistem, trisedežnica, topovi ...) po dveh neuspešnih dražbah plačala 35,9 mio SIT oziroma 149.808 EUR. Še istega leta pa je od Krke Zdravilišč odkupila še preostale objekte, žičniške naprave in opremo smučišča, za kar je vložila 158.124 EUR.

Smučišče leži na vzhodnem robu Kočevskega Roga na višini 965 metrov in je hkrati priljubljena razgledna (razgled na Dolenjsko, Belo krajino, Alpe, Snežnik, Nanos) ter izletniška točka Dolenjcev, Belokranjcev, Posavcev.

Tehnične karakteristike smučišča so:

- nadmorska višina: 700–965 m,
- površina smučišča: 55 ha,
- smučarske proge: težka (1 km), srednje težka (3 km), lahka (3 km), zelo lahka (1 km),
- tekaške proge: tekaška 1 (2 km), tekaška 2 (4,5 km),
- smučarske naprave: trisedežnica, 5 vlečnic (4 sidre, 1 krožci),
- zmogljivost naprav: 5.400 smučarjev na uro.

Dodatna ponudba na smučišču obsega restavracijo, 2 brunarici za prodajo pijače in prigrizkov, šolo alpskega smučanja (v sodelovanju s Smučarskim društvom Krka Rog (v nadaljevanju SD Krka Rog), šolo deskanja na snegu (SD Krka Rog), veseli smučarski vrtec (SD Krka Rog), ostalo ponudbo SD Krka Rog (organizacija tekmovanj, tekmovalna šola, individualne ure ...), vadbeni poligon, servis smučarske opreme, izposoja smučarske opreme, tekaške proge, sankiško progo.

2.2 Pomen smučišča za širšo okolico

Smučišča imajo izreden družbeni in gospodarski pomen za širše območje, kjer se nahajajo. Natančneje opredeljeni pozitivni učinki smučišča Bela na širšo okolico so:

- SC Bela je s svojo infrastrukturo del integralne turistične ponudbe in močna spodbuda turizmu regije – pomemben regijski turistični produkt, ki spodbuja razvoj drugih turističnih produktov (takšni centri lahko v povezavi z gostinsko-namestitvenimi kapacitetami in drugimi za razvoj turizma relevantnimi kapacitetami omogočajo oblikovanje in prodajo zahtevnejših storitev, ki gosta za dlje časa zadržijo na obisku in ki prinašajo višjo dodano vrednost),
- pozitiven vpliv na gospodarsko aktivnost širšega območja smučišča (pomembno tudi zaradi gospodarskega zaostajanja Bele krajine),
- pozitiven vpliv na socio-ekonomsko stanje lokalnega okolja,
- pozitiven vpliv na razvoj otrok, ki se lahko naučijo smučati in med počitnicami smučajo na domačem smučišču (v regiji Jugovzhodna Slovenija je 36 osnovnih šol in 25 podružničnih šol, po podatkih Statističnega urada RS pa je bilo na dan 1. 7. 2015 v regiji 22.383 otrok starih do 15 let),
- pozitiven vpliv na razvoj športa v regiji, in sicer smučanja, smučarskega teka, gorskega kolesarjenja, ... (vzpostavljeni pogoji za kakovostni, vrhunski šport),
- pozitiven vpliv na zdravje prebivalcev regije (infrastruktura omogoča ukvarjanje s smučarskim tekom ter smučanjem, ki veljata za zdravo obliko rekreacije, spodbujanje rekreacije je v javnem interesu, rekreacija pa eden izmed ukrepov, ki omogoča aktivno življenje tudi v starosti),
- pozitiven vpliv na zaposlenost (v času zimske sezone bi bilo v smučarskem centru več kot 30 zaposlenih, poleg tega pa bi bilo tudi več posredno zaposlenih zaradi delovanja smučišča),
- višji splošni življenjski standard prebivalcev regije.

Iz navedenega je moč razbrati, da SC Bela zelo dobro uresničuje javni interes na področju turizma, družbenega življenja, športa, vzgoje otrok in rekreacije.

3 LOKACIJA

3.1 Lokacija SC Bela

SC Bela se nahaja v jugovzhodnem delu Slovenije in je edino večje slovensko smučišče jugovzhodno od Ljubljane. Leži na severozahodnem delu občine Semič, na meji med Dolenjsko in Belo krajino.

Smučišče ima dober dostop, in sicer je treba z regionalne ceste I. reda št. 216 Ivančna Gorica–Žužemberk–Soteska–Črnomelj v naselju Črmošnjice (420 m nadmorske višine) zaviti proti

zahodu na regionalno cesto III. reda št. RT 938 Črmošnjice–Komarna vas–Gričice, ki po približno 3,5 km pripelje do parkirišča SC Bela (700 m nadmorske višine).

Smučišče je od Semiča oddaljeno 13 km, od turističnih Dolenjskih Toplic (zdraviliški turizem) 15 km, od Novega mesta (regijsko središče) 27 km od Ljubljane 80 km in od hrvaškega Karlovca (56.000 prebivalcev) 60 km.

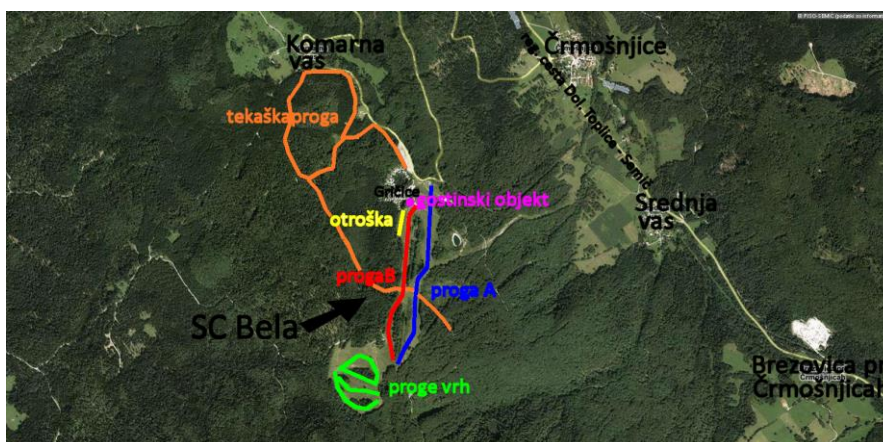
Slika 1: Lokacija SC Bela v jugovzhodnem delu Slovenije

Vir: Povzeto in prirejeno po Geopedia – interaktivni spletni atlas in zemljevid Slovenije, 2016.

Smučišče se nahaja na območju Kočevskega Roga, ki ima izreden turistični potencial, v njem se poleg izrednih naravnih znamenitosti (Ledena jama, Črmošnjiška jelka, koliševki, pragozd ...) nahaja vrsta kulturnih in zgodovinskih spomenikov (opuščene kočevske vasi, žaga Rog, Baza 20, partizanske bolnišnice, grobišča, ...). Krajinsko ima področje elemente nacionalnega parka.

Slika 2: Lokacija SC Bela (ortofoto posnetek iz višine 400 m)

Vir: Povzeto in prirejeno po Prostorski informacijski sistem občin, 2016.

Večji del zemljišča, na katerem se nahaja smučišče je v lasti Občine Semič (približno 95 %), le manjši del (približno 5 %) pa je v lasti Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije, gospodarske družbe (KZ Črnomelj) in štirih fizičnih oseb.

Prostorski akt, ki velja na območju smučišča je Odlok o občinskem prostorskem načrtu Občine Semič (Ur.l. RS, št. 60/2013), in sicer spada SC Bela pod območja prepoznavnih naravnih in ustvarjenih kvalitiet. V 3. odstavku 11. člena, ki govori o za občino pomembnih območjih je zapisano: »Zimsko-letni turistično-rekreacijski center Črmošnjice-Rog se bo razvijal v smislu kvalitete in dopolnjevanja s športno rekreacijskimi in turističnimi programi in ureditvami. Načrtovano je povečanje smučišča do doline z novim dostopom na smučišče«.

3.2 Lokacija SC Bela glede na lokacijo ostalih večjih slovenskih smučišč

SC Bela je 11. največje slovensko smučišče, pri čemer na 55 ha smučišča razpolaga z 8 km prog. Je edino večje slovensko smučišče jugovzhodno od Ljubljane in edino večje v regiji Jugovzhodna Slovenija. Najbližja večja slovenska smučišča so Soriška planina, Stari vrh, Krvavec in Velika planina, ki se nahajajo približno 120 km od Črmošnjic.

Tabela 1: 15 največjih slovenskih smučišč in njihova oddaljenost od Črmošnjic

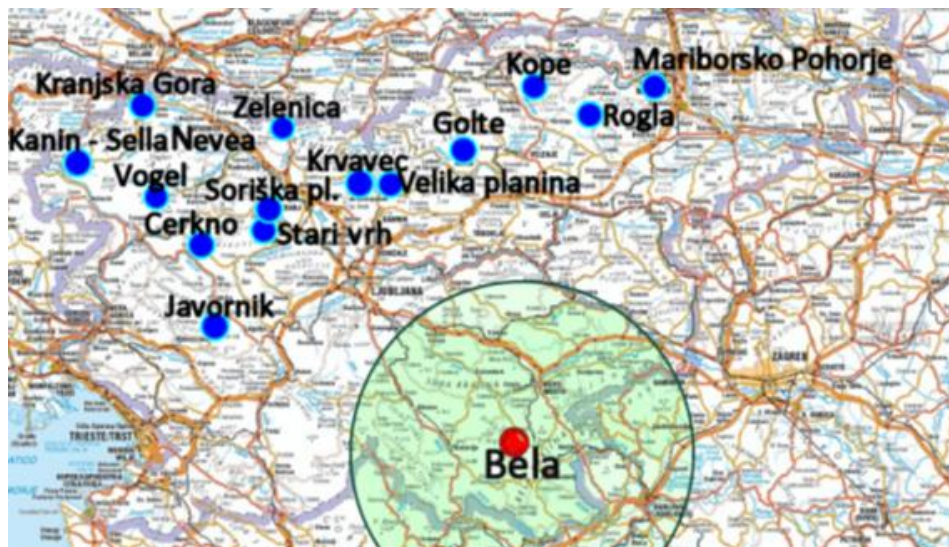
Št.	Smučišče	Skupna dolžina smučarskih prog (v km)	Občina	Oddaljenost od Črmošnjic (v km)
1.	Mariborsko Pohorje	43	Maribor, Ruše	195 (po AC)
2.	Kanin-Sella Nevea	30	Bovec	210
3.	Krvavec	30	Cerklje na Gorenjskem	120
4.	Vogel	22	Bohinj	165
5.	Kranjska Gora	20	Kranjska Gora	165
6.	Cerkno	18	Cerkno	150
7.	Rogla	13,5	Zreče	185 (po AC)
8.	Kope/Ribniško Pohorje	12,5	Slovenj Gradec	180
9.	Golte	12	Mozirje	155
10.	Stari vrh	12	Gorenja vas - Poljane	120
11.	Bela	8	Semič	-
12.	Javornik	7	Idrija	125
13.	Soriška planina	6	Železniki	115
14.	Velika planina	6	Kamnik	120
15.	Zelenica	4,2	Tržič	135

Vir: Povzeto in prirejeno po GZS, Zbornica gorskih centrov in Združenje slovenskih žičničarjev - GIZ, Smučarska središča v Sloveniji, 2012; Google Maps, 2016.

Izmed vseh slovenskih večjih smučišč ima prav SC Bela najmanj konkurence v svoji bližini, saj je najbližje večje smučišče za celotno jugovzhodno Slovenijo ter tudi za del Hrvaške (bližina Karlovca).

V približno 45–50 km območju (zračna linija) okoli SC Bela (območje, ki gravitira na smučišče) se nahaja več večjih mest/naselij, in sicer Novo mesto, Krško, Črnomelj, Kočevje, Trebnje, Brežice, Metlika ter hrvaška Karlovac in Samobor.

Slika 3: Lokacije 15 največjih slovenskih smučišč

Vir: Povzeto in prirejeno po Geopedia – interaktivni spletni atlas in zemljevid Slovenije, 2016.

4 TEHNIČNI OPIS OBJEKTOV IN NAPRAV TER SEDANJE STANJE

4.1 Žičniške naprave

Smučarski center Bela razpolaga s 6 žičniškimi napravami, ki imajo skupaj zmogljivost 5.400 smučarjev na uro. Naprave so: trisedežnica Gričice, žičniška naprava Gače 1 (sidro), žičniška naprava Gače 1 BIS (sidro), žičniška naprava Vrh leva (sidro), žičniška naprava Vrh desna (sidro) ter žičniška naprava Medo (krožci).

4.1.1 Trisedežnica Gričice

Trisedežnica Gričice je bila na smučišču Bela postavljena leta 2002. Gre za trisedežnico, ki je bila po načrtih podjetja Leitner S.p.a zgrajena leta 1986.

Sedežnica premosti višinsko razliko 264 m na horizontalni dolžini 1.175 m. Ima 13 stebrov, njena najvišja hitrost pa je 2,3 m/s. Instalirana moč je 250 kW, premer pogonske vrvi pa znaša 40 mm. Na celotni dolžini je 130 sedežev, zmogljivost naprave pa je pri polni hitrosti 1.337 smučarjev na uro. Trisedežnica je po montaži leta 2002 ustrezala tedaj veljavnim predpisom za žičniške naprave, ki so veljali v Sloveniji. Do leta 2015 je bila redno vzdrževana skladno z veljavno zakonodajo. Pred ponovnim zagonom, bi bilo treba na napravi izvesti nekatera večja vzdrževalna dela.

4.1.2 Žičniška naprava Gače 1

Žičniška naprava Gače 1 je bila zgrajena leta 1983, nahaja pa se na zemljiških parcelah št. 4540/1, 4522/1, 4520/1, 4522/2, 4520/2, 4504/1, 4504/2, 4502, 4574, 4576, 4594/4, 4597, 4598, 4600, 4981, 4986, 5232, 4988, 4990, 4995, 4997, 5000, 5007, 5052, 5050, 5063 5064, vse k.o. Štale. Žičniška naprava Gače 1 leži na nadmorski višini med 715 m in 948 m.

Tehnične karakteristike žičniške naprave Gače 1 so: dolžina proge: 1.032/1.067 m, višinska razlika: 233 m, zmogljivost: 950 oseb na uro, hitrost vožnje: 3,2 m/s, instalirana moč: 90 kW. Vlečnica Gače 1 je bila do leta 2015 vzdrževana skladno z veljavno zakonodajo, pred ponovnim zagonom pa bi bilo treba izvesti redna vzdrževalna dela.

4.1.3 Žičniška naprava Gače 1 BIS

Žičniška naprava Gače 1 BIS je bila zgrajena leta 1984 in stoji na zemljiških parcelah št. 4535/2, 4500, 4525, 4524, 4532/1, 4539, 4522/1, 4522/2, 4520/1, 4504/1, 4504/2, 4502, 4493, 4492, 4574, 4594/3, 4594/4, 4598, 4981, 4984, 4988, 4989, 4990, 4996, 4995, 4997, 5000, 5008, 5050, 5063, 5064, vse k.o. Štale. Spodnja postaja Gač1 BIS leži na nadmorski višini 682 m, zgornja pa na nadmorski višini 948 m.

Tehnične karakteristike žičniške naprave Gače 1 BIS so: dolžina proge: 1.210 m, višinska razlika: 266 m, zmogljivost: 900 oseb na uro, hitrost vožnje: 3,2 m/s, instalirana moč: 90 kW. Vlečnica Gače 1 BIS je bila do leta 2015 redno vzdrževana, pred ponovnim zagonom pa bi bilo treba na napravi izvesti redna vzdrževalna dela.

4.1.4 Žičniška naprava Medo

Žičniška naprava Medo je bila zgrajena leta 1990. Gre za žičniško napravo s krožci, ki je namenjena predvsem otrokom. Leži na zemljiških parcelah št. 4540/1, 4544, 4545, 4549, 4551, 4518, 4516, 4574, vse k.o. Štale. Nahaja se na nadmorski višini med 717 in 745 m.

Tehnične karakteristike žičniške naprave Medo so: dolžina proge: 200 m, višinska razlika: 28 m, zmogljivost: 450 oseb na uro, hitrost vožnje: 2,8 m/s, instalirana moč: 12,5 kW. Vlečnica Medo je bila do leta 2015 redno vzdrževana, pred ponovnim zagonom pa bi bilo treba na obravnavani žičniški napravi izvesti redna vzdrževalna dela.

4.1.5 Žičniška naprava Vrh leva

Žičniška naprava Vrh leva je bila zgrajena leta 1987 in stoji na zemljiških parcelah št. 4917, 4913, 4912, 4908, 4925, 4924, 4923, 4922, 4921, vse k.o. Štale. Spodnja postaja naprave leži na nadmorski višini 855 m, zgornja pa na nadmorski višini 966,5 m.

Tehnične karakteristike žičniške naprave Vrh leva so: dolžina proge: 396 m, višinska razlika: 111,5 m, zmogljivost: 820 oseb na uro, hitrost vožnje: 2,8 m/s, instalirana moč: 45 kW. Vlečnica Vrh leva je bila do leta 2015 vzdrževana skladno z veljavno zakonodajo, pred ponovnim zagonom pa bi bilo treba izvesti nekatera vzdrževalna dela.

4.1.6 Žičniška naprava Vrh desna

Žičniška naprava Vrh desna je bila zgrajena leta 1987 in se nahaja na zemljiških parcelah št. 4917, 4913, 4912, 4908, 4925, 4924, 4923, 4922, 4921, vse k.o. Štale. Spodnja postaja naprave leži na nadmorski višini 855 m, zgornja pa na nadmorski višini 966,5 m.

Tehnične karakteristike žičniške naprave Vrh desna so: dolžina proge: 396 m, višinska razlika: 111,5 m, zmogljivost: 820 oseb na uro, hitrost vožnje: 2,8 m/s, instalirana moč: 45 kW. Vlečnica Vrh desna je bila do leta 2015 redno vzdrževana, pred ponovnim zagonom pa bi bilo treba izvesti nekatera vzdrževalna dela.

4.2 Objekti na smučišču

Na smučišču Bela se nahaja večje število objektov, in sicer: brunarice namenjene postajam žičniških naprav, brunarici za gostinsko dejavnost, gostinski objekt, infrastrukturni objekti za zasneževanje, ciljna hišica, garaži in lopa ter transformatorski postaji in daljnovod.

4.2.1 Brunarice namenjene postajam žičniških naprav

Na smučišču Bela je 10 brunaric, ki so namenjene postajam žičniških naprav, in sicer: brunarica spodnje postaje trisedežnice, brunarica zgornje postaje trisedežnice, brunarica spodnje postaje vlečnice Gače 1 BIS, brunarica zgornje postaje vlečnice Gače 1 BIS, brunarica spodnje postaje vlečnice Gače 1, brunarica zgornje postaje vlečnice Gače 1, brunarica spodnje postaje vlečnice Medo, brunarica zgornje postaje vlečnice Medo, brunarica spodnje postaje vlečnic Vrh leva in Vrh desna, brunarica zgornje postaje vlečnic Vrh leva in Vrh desna.

Brunarice žičniških postaj so vzdrževane, vendar kljub temu (zaradi starosti) v slabem stanju. V brunaricah se nahaja oprema za upravljanje žičniških naprav, stoli, mize, v nekaterih omare, električne grelne enote in druga oprema.

4.2.2 Brunarici za gostinsko dejavnost

Na smučišču sta 2 brunarici za prodajo pijač in prigrizkov, in sicer se ena nahaja med spodnjima postajama žičniških naprav Gričice in Gače 1 BIS, ena pa na platoju pod spodnjo postajo vlečnice Medo. Brunarica na platoju pod vlečnico Medo meri 4 x 2,5 m, je vzdrževana in v funkcionalnem stanju. Pred brunarico je postavljenih nekaj klopi in miz za obiskovalce.

4.2.3 Gostinski objekt

Gostinski objekt je bil zgrajen leta 1984, nahaja pa se pod spodnjo postajo vlečnice Gače 1 na 708 m nadmorske višine, in sicer na zemljišču s parcelno št. 4540/1, k.o. Štale, ki je v lasti Občine Semič.

Konstrukcija objekta je lesena, priključen pa je na elektroenergetsko omrežje. Objekt ima 255 m² bruto tlorisne površine ter približno 180 m² neto tlorisne površine.

Objekt sprejme približno 60 obiskovalcev, obsega pa kuhinjo, samopostrežni pult, shrambo, prostor za oskrbo poškodovancev, sanitarije ter jedilni prostor. V objektu se nahajajo kuhinjski aparati, blagajna, mize, klopi, stoli, LCD sprejemnik, DVD stolp, ogrevalna telesa, prva pomoč, kovček za reanimacijo in druga oprema, pred gostinskim objektom pa so mize, klopi in stojala za smuči.

Gostinski objekt je vzdrževan, vendar zaradi starosti v slabem stanju.

4.2.4 Infrastrukturni objekti za zasneževanje

Infrastrukturni objekti za zasneževanje so: objekt črpališča, vodna akumulacija (bazen), cevovod med vodno akumulacijo in črpališčem, vodovod Srednja vas – Gače, dovodni cevovod za zasneževanje.

Glede na podatke dosedanjega upravljavca, Iskre, d.d. so črpalke v črpališču v brezhibnem stanju. Kapaciteta črpalk omogoča hkratno delovanje 10 snežnih topov in 2 snežnih žiraf.

Vodna akumulacija (bazen za zasneževanje) je kapacitete 23.000 m³ in je prav tako v brezhibnem stanju. Septembra 2014 je bil bazen očiščen, sanirane pa so bile tudi poškodbe folije. Iskra, d.d. ima pridobljeno koncesijo za črpanje vode, ki velja do 31. 12. 2020. Po koncesijski pogodbi se lahko načrpa 5 l vode na sekundo, 432/m³ na dan in do 40.000 m³ na leto. V zbiralniku vode deluje tudi kompresor, ki vpihuje zrak in je namenjen v prvi vrsti mešanju vode proti algam.

Med infrastrukturne objekte za zasneževanje spadajo tudi v letih 2000/2001 zgrajeni cevovod med bazenom za zasneževanje in črpališčem, približno 1,2 km dolg vodovod Srednja vas – Gače ter dovodni cevovod za zasneževanje.

4.2.5 Ciljna hišica, garaži, lopa

Na območju smučišča se nahaja ciljna hišica dimenzij 3,5 x 2 m, in sicer se nahaja 60 m vzhodno od spodnje postaje trisedežnice.

Na smučišču sta tudi 2 garaži, v katerih so parkirani teptalni stroji, motorne sani in druga oprema. Zidana garaža je bila zgrajena leta 2003, ima približno 190 m² neto tlorisne površine, nahaja pa se približno 120 m vzhodno od spodnje postaje trisedežnice.

Lesena garaža se nahaja pod gostinskim objektom in je dimenzij 12 x 6 m, lesena lopa pa je dimenzij 3,5 x 2 m.

4.2.6 Transformatorski postaji in daljnovod

Smučarski center Bela je priključen na 2 transformatorski postaji, in sicer se prva nahaja pod gostinskim objektom na zemljišču s parcelno št. 4539 (v lasti Občine Semič), druga pa približno 100 m vzhodno od spodnje postaje trisedežnice Gričice na zemljišču s parcelno št. 4452 (v lasti Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije).

Transformatorski postaji obsegata stavbi in opremo, pri čemer predstavlja spodnja transformatorska postaja vir električne energije za oskrbo vodovodnega sistema Srednja vas – Gače ter trisedežnice Gričice, zgornja pa vir električne energije za ostale žičniške naprave in naselje Gričice.

4.3 Ostala infrastruktura in oprema

Ostala infrastruktura in oprema obsega: 12 snežnih topov in 2 snežni žirafi, 3 teptalne stroje, 2 motorne sani, prikolico za motorne sani, sani – aki, 6 naprav za kontrolo smučarskih vozovnic, voziček z verižnim dvigalom, 11 radijskih postaj, kontejnersko enoto za prodajo kart, 2 blagajni, 3 tiskalnike in telefaks, 2 računalnika, LCD sprejemnik, 2 DVD stolpa, reduktor za vlečnico, kovček za reanimacijo, 29 miz (jedilne, delovne, pisalne), 13 stolov (blagajniški, vrtljivi, navaden), 8 pultov (za prodajo kart, izdajni, odlagalni, pomivalni, delovni), 12 omar in 1 komodo (garderobna, viseča, majhna ...), 2 zabojnika za akumulatorje, 26 klopi (restavracijska, zunanja), 11 radiatorjev, 4 termoakumulacijske peči, peč na drva in kalorifer, 6 telefonskih aparatov in 1 mobilni telefonski aparat, kuhinjsko opremo (pomivalno korito, zamrzovalna omara, štedilnik, hladilnik), 3 regale za shranjevanje robe, 2 zvočnika, ležišče, voziček za orodje, 2 stojali za smuči, cisterno za kurilno olje (3.000 l), črpalko – električna za dizel, vakuumsko blazino, predal za denar in brezžično vremensko postajo.

Izmed 12 snežnih topov, jih je 9 znamke Sufag, 3 pa so znamke Krpan, poleg tega je možno sneg delati tudi iz 2 snežnih žiraf. Vsi topovi so vzdrževani in uporabni, pri čemer lahko glede na karakteristike zasneževalnega sistema hkrati dela 10 topov in 2 snežni žirafi.

Teptalni stroji so znamk oziroma modelov Kaesbohrer, Lettner LH 5 in PB600W Premium. Vsi so redno vzdrževani in funkcionalni.

Večina navedene opreme je redno vzdrževane in v funkcionalnem stanju.

5 KLIMATSKI POGOJI NA OBMOČJU SC BELA

5.1 Podnebje in vremenska statistika

Podnebje Kočevskega Roga uvrščamo pod zmernocelinsko podnebje zahodne in južne Slovenije. Smučišču najbližja meteorološka postaja je postavljena na Planini (740 m n.v.), ki se nahaja ob vznožju Mirne gore, približno 6 km južno od smučišča.

Planina ima povprečno letno temperaturo 8,6 °C, januarско -0,5 °C in julijsko 18,2 °C, pri čemer se podatki nanašajo na opazovano obdobje med letoma 1981 in 2010). V tem obdobju je v povprečju na Planini letno zapadlo skupaj 235 cm snega.

Za obravnavano meteorološko postajo obstaja tudi klimatološko povprečje med letoma 1961 in 1990. Temperaturna primerjava med obema obdobjema je prikazana v Tabeli 2.

Tabela 2: Primerjava povprečnih temperatur na Planini pod Mirno goro med obdobjema 1961-1990 in 1981-2010 v °C

Planina	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Maj	Jun.	Jul.	Avg.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.	Povp.
Povp. temp. (v °C) v obd. 1961-1990	-1,9	-0,7	2,7	7,1	11,7	14,7	16,9	16,3	13,3	8,7	3,8	-0,3	7,7
Povp. temp. (v °C) v obd. 1981-2010	-0,5	0	3,6	7,8	12,9	15,9	18,2	17,7	13,6	9,4	4,2	0,6	8,6
Razlika (1981-2010)-(1961-1990)	1,4	0,7	0,9	0,7	1,2	1,2	1,3	1,4	0,3	0,7	0,4	0,9	0,9

Vir: Hidrometeorološki zavod RS, Klimatografija Slovenije, 1995; Agencija Republike Slovenije za okolje, Klimatološka povprečja 1981 – 2010, 2016.

Primerjava kaže, da je povprečna temperatura v zadnjem 30 letnem obdobju za 0,9 °C višja, kot je bila v obdobju 1961-1990, pri čemer se je najbolj zvišala januarska temperatura (+1,4 °C), najmanj pa septembrska (+0,3 °C).

Letno Planina v povprečju prejme približno 1.500 mm padavin, največ poleti in jeseni, najmanj pozimi. Količina padavin se v splošnem zmanjšuje od zahoda proti vzhodu. Zimske padavine padejo večinoma kot sneg, ki v povprečju obleži več kot 2 meseca.

Natančnejša analiza vremenske statistike (rezultati podani v Tabeli 3) je izvedena na podlagi podatkov meteorološke postaje Kočevje, ki se nahaja približno 16 km zahodno od smučišča na 467 m n.v., na zahodnem robu Kočevskega Roga (smučišče je na vzhodnem robu). Izbrana meteorološka postaja razpolaga z več za smučišče pomembnimi spremenljivkami (povprečna temperatura ob različnih urah, količina padavin, maksimalna višina snežne odeje, število mrzlih dni, število ledenih dni, število hladnih dni, število dni s snežno odejo).

Tabela 3: Letni podatki o povprečni temperaturi jan., feb., mar., nov., dec., št. ledenih in hladnih dni ter št. dni s snežno odejo na območju 16 km zahodno od smučišča na višini 476 m

Leto	Povp. temp. v jan., feb., mar., nov., dec. (v °C)	Število ledenih dni	Število hladnih dni	Število dni s snežno odejo
2005	-0,12	26,0	117,0	75,0
2006	1,52	18,0	111,0	74,0
2007	3,06	15,0	89,0	45,0
2008	2,88	9,0	90,0	34,0
2009	1,98	23,0	89,0	52,0
2010	0,94	36,0	105,0	107,0
2011	1,64	23,0	113,0	60,0
2012	1,72	23,0	113,0	50,0
2013	1,62	13,0	101,0	77,0
2014	4,86	8,0	51,0	24,0
Povprečje	2,01	19,4	97,9	59,8

Iz Tabele 3 lahko razberemo, da je znašala povprečna temperatura v januarju, februarju, marcu, novembru in decembru v zadnjih 10 letih 2,01 °C, pri čemer je bilo najhladnejše leto 2005, najtoplejše pa leto 2014. Kar zadeva število ledenih dni (temperatura cel dan pod lediščem), je bilo teh v zadnjih 10 letih v navedenih mesecih letno v povprečju 19,4, pri čemer jih je bilo največ leta 2010, in sicer 36, najmanj pa leta 2014, ko jih je bilo 8. Analiza števila dni s snežno odejo za obravnavanih 5 mesecev kaže, da je teh letno v povprečju 59,8, pri čemer jih je bilo v zadnjih 10 letih največ leta 2010 (107), najmanj pa leta 2014 (24).

Za obratovanje smučišča sta najpomembnejši spremenljivki število ledenih dni, ko je temperatura cel dan pod lediščem, saj lahko takrat nemoteno deluje zasneževalni sistem ter število dni s snežno odejo, ki podaja odgovor, koliko dni se naravni sneg zadržuje na smučišču. Na podlagi analiziranih podatkov ocenjujemo, da lahko v povprečju v SC Bela pričakujemo 55 dni dolgo smučarsko sezono, če bi bila ta dobra tudi več kot 80, glede na statistične podatke (povprečno število dni primernih za zasneževanje) pa ne bi smela biti krajša od 25 dni.

5.2 Trend spreminjanja podnebja

Primerjava povprečnih temperatur na Planini pod Mirno goro v zadnjem 30 letnem obdobju v primerjavi s 30 letnim obdobjem med letoma 1961-1990 kaže trend zviševanja temperatur, in sicer se je temperatura v povprečju zvišala za 0,9 °C.

Agencija Republike Slovenije za okolje je leta 2010 analizirala trend spreminjanja podnebja v Sloveniji ter prišla do naslednjih ugotovitev: porast temperature zraka na vseh območjih v Sloveniji, jeseni majhen ali nezaznaven temperaturni porast, jutra so se ogrela bolj kot popoldnevi, večji porast temperature v mestih kot na podeželju, dvig temperature večinoma

odraz globalnih podnebnih sprememb, povečanje števila toplih dni, zmanjšanje števila ledenih dni, dvig jesenske višine padavin, večinoma upad v ostalih letnih časih, zmanjšanje višine novega snega in trajanja snežne odeje.

6 ODKUP OBJEKTOV, NAPRAV IN OPREME

6.1 Kaj obsega odkup in vrednost

Občina Semič je 4. 11. 2015 Iskri, d.d. poslala Povabilo k posredovanju ponudbe za prodajo objektov in naprav na smučišču Bela (št. 478-34/2015-1). Na Povabilo je Iskra, d.d. 10. 11. 2015 odgovorila s Ponudbo za prodajo objektov in naprav na smučišču. V ponudbi je navedeno, da so predmet prodaje vsi objekti, naprave in oprema, ki se nahajajo na smučišču Bela, pri čemer želi Iskra, d.d. obdržati lastništvo nad transformatorskima postajama ter pridobiti od Občine Semič zemljišča, na katerih se nahajata transformatorski postaji. Z analizo obeh lokacij sem ugotovil, da zgornja transformatorska postaja (pod gostinskim objektom) stoji na zemljišču, ki je v lasti Občine Semič, spodnja pa stoji na zemljišču, ki je v lasti Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije.

Dne 9. 12. 2015 je Občina Semič odgovorila na ponudbo Iskre, d.d. z dne 10. 11. 2015 ter zahtevala, da se ponudbo dopolni tako, da bosta v odkup zajeti tudi obe transformatorski postaji. Iskra, d.d. je 11. 12. 2015 Občini Semič poslala odgovor (dopolnjeno ponudbo), s katerim je v prvotno ponudbo vključila tudi obe transformatorski postaji, in sicer eno v 100 % deležu ter drugo v 70 % deležu (30 % solastnik je družba Si.mobil d.d.), pri čemer je prvotno vrednost objektov, naprav in opreme dvignila za 30.000 EUR brez DDV.

Investicija tako obsega vse žičniške naprave, vse objekte brez spodnje (zidane) garaže, 10 brunaric namenjenih postajam žičniških naprav, brunarici za prodajo pijač in prigrizkov, gostinski objekt, infrastrukturne objekte za zasneževanje (črpališče, akumulacijski bazen, cevovod med bazenom in črpališčem, vodovod Srednja vas – Gače, dovodni cevovod za zasneževanje), ciljno hišico, leseno garažo, lopo, 2 transformatorski postaji in daljnovod. Obsega tudi vso opremo brez 1 motornih sani (podrobneje predstavljena v 4. poglavju), in sicer: 12 snežnih topov in 2 snežni žirafi, 3 teptalne stroje, 1 motorne sani, prikolico za motorne sani, sani (aki), 6 naprav za kontrolo smučarskih vozovnic, 2 stojali za smuči, 11 radijskih postaj, kontejnersko enoto za prodajo kart in 2 blagajni, pohištveno opremo (29 miz, 13 stolov, 26 klopi, 12 omar, 1 komoda, 3 regali, ležišče, predal za denar, dvosed ...), kuhinjsko opremo (pomivalno korito, zamrzovalna omara, štedilnik, hladilnik), računalniško opremo (2 računalnika, 3 tiskalniki, telefax), avdio, video opremo (LCD sprejemnik, 2 DVD stolpa, 2 zvočnika), 6 telefonskih aparatov in 1 mobilni aparat, ogrevalna telesa (11 radiatorjev, 4 termoakumulacijske peči, peč na drva, kalorifer), ostalo (reduktor za vlečnico, kovček za reanimacijo, 2 zabojnika za akumulatorje, voziček za orodje, cisterna za kurilno olje (3.000 l), črpalka – električna za dizel, vakuumaska blazina, brezžična vremenska postaja).

Investicijska vrednost vseh navedenih naprav, objektov in opreme znaša po ponudbi Iskre, d.d. 280.000 EUR brez DDV.

6.2 Opredelitev do ponudbe Iskre, d.d.

Za ocenitev vrednosti žičniških naprav, objektov in opreme na smučišču Bela je bilo izdelanih več elaboratov cenitvenih poročil.

Oktober 2004 sta bili v sklopu stečaja družbe SRC Rog Črmošnjice d.o.o. izdelani dve cenitvi premoženja družbe SRC Rog Črmošnjice d.o.o., in sicer »Ocenitev vrednosti opreme po spisku«, ki jo je izdelal Igor Šmajdek, sodni cenilec za stroje in opremo ter »Elaborat cenitvenih poročil o vrednosti gradbenih nepremičnin«, ki ga je izdelal Alojzij Novak, sodni izvedenec za gradbeništvo.

Oprema v lasti družbe SRC Rog Črmošnjice d.o.o. v stečaju je obsegala: 4 snežne topove, 1 motorne sani, prikolico za motorne sani, 9 radijskih postaj, kontejnersko enoto za prodajo kart, 2 blagajni, prikazovalnik, pohištveno opremo (4 mize, 6 stolov, 1 klop, 1 pult, 1 komoda, 1 omara, dvosed), računalniško opremo (1 računalnik, 3 tiskalniki, telefax), 2 mobilna telefonska aparat, mobipaket, kodirno enoto, 2 panoramski karti smučišča, motorno žago, kovček za reanimacijo, 2 zabojnika za akumulatorje.

Po cenitvenem poročilu je poštena tržna vrednost navedene opreme znašala 18.290.000 SIT oziroma 76.323 EUR, likvidacijska vrednost opreme pa je bila ocenjena na 8.250.000 SIT oziroma 34.427 EUR. V navedenem cenitvenem poročilu je bilo ocenjeno, da oprema transformatorske postaje ter trisedežnica nimata vrednosti. V primeru opreme transformatorske postaje gre za namensko opremo, ki se jo v primeru likvidacije v večini ne da prestaviti oziroma uporabiti drugje. Vgrajeni material predstavlja odpadno vrednost, vendar pa ta vrednost ne zadostuje za pokrivanje stroškov odstranitve in popolne sanacije posega v prostor. V primeru trisedežnice Gričice je sodni cenilec ugotovil, da te razen za rezervne dele na področju EU ni mogoče več prodati. Pri prodaji izven območja EU bi bilo po pridobljenih informacijah možno doseči vrednost največ približno 24.000.000 SIT oz. 100.000 EUR, kar pa najverjetneje ne bi zadostovalo niti za stroške demontaže in sanacije posega v prostor.

Gradbene nepremičnine družbe SRC Rog Črmošnjice d.o.o. v stečaju so obsegale: 5 lesenih brunaric, transformatorsko postajo, črpališče z vodno akumulacijo, zasneževalni sistem, vodovod Srednja vas–Gače, dovodni cevovod za zasneževanje. Po cenitvenem poročilu je poštena tržna vrednost navedenih nepremičnin znašala 105.508.111 SIT oziroma 440.278 EUR, likvidacijska vrednost nepremičnin pa je bila ocenjena na 63.305.000 SIT oziroma 264.167 EUR.

Iskra, d.d. je kupila vso v navedenih cenitvenih poročilih upoštevano opremo in gradbene nepremičnine za 35.900.000 SIT oziroma 149.808 EUR.

Lastnik preostalega dela smučarskega centra (žičniških naprav, objektov in opreme) so bila Krka Zdravilišča (sedaj Terme Krka, d.o.o., Novo mesto), in sicer so bili lastniki: 5 vlečnic (4 sidre, 1 krožci), gostinskega objekta, 7 brunaric, transformatorske postaje in daljnovoda, ciljne hišice, garaže in lope, teptalca, druge opreme in pohištva. V enem izmed internih dokumentov SRC Rog Črmošnjice d.o.o. je bilo takratno premoženje Krke Zdravilišč na smučišču Bela ocenjeno na 55.000.000 SIT oziroma 229.511 EUR, Iskra, d.d. pa je navedeno opremo na koncu kupila za 37.893.812 SIT oziroma 158.124 EUR.

Vložek Iskre, d.d. v smučišče in opremo od prevzema smučišča je bil sledeč: izgradnja zasneževalnega sistema – II. faza (74.000 EUR), sanacija vlečnic (zamenjava ležajev, gum na vlečnicah, barvanje konstrukcij) (65.000 EUR), vzdrževanje objektov in drugo (20.000 EUR), 8 snežnih topov in 2 snežni žirafi, 2 teptalca za sneg, motorne sani, 8 radijskih postaj, 9 električnih radiatorjev, 2 računalnika, tiskalnik, pohištvo (predal za denar, omara, 5 stolov), avdio, video oprema (LCD sprejemnik, 2 DVD stolpa), mobilni telefon, cisterna za olje, električna črpalka za dizel, druga oprema (voziček z verižnim dvigalom, vakuumska blazina, brezžična vremenska postaja).

Tabela 4 prikazuje vložek Iskre, d.d. v smučišče Bela v zadnjih 10 letih. Ta obsega nakup iz stečaja, nakup od Krke Zdravilišč in lastni vložek ter ga ocenjujem na približno 309.000 EUR.

Tabela 4: Vložek Iskre, d.d. v SC Bela v EUR

Postavka	Tržna vrednost (v EUR)*	Likvidacijska vr. okt. 2004 (v EUR)	Vložek Iskre, d.d. (v EUR)
<i>Nakup nepremičnin in opreme iz stečaja</i>	<i>516.600</i>	<i>298.594</i>	<i>149.808</i>
- oprema (4 topovi, mot. sani, kontejner za karte, ...)	76.323	34.427	
- 5 brunaric	5.648	3.388	
- trafo postaja	28.427	17.055	
- črpališče z bazenom in zasneževalnim sistemom	206.295	123.777	
- vodovod Srednja vas – Gače	77.644	46.587	
- dovodni cevovod za zasneževanje	122.264	73.360	
<i>Nakup naprav, neprem. in opreme od Krke Zdravilišč</i>	<i>229.511</i>		<i>158.124</i>
- 5 vlečnic	121.015		
- gostinski objekt, ostali objekti, oprema	83.459		
- teptalni stroj	25.038		
<i>Vložek Iskre v smučišče v zadnjih 10 letih</i>	<i>150.000</i>		<i>309.000</i>
- oprema (8 topov, 2 teptalca, motorne sani, ...)	150.000		150.000
- sanacija vlečnic, popravila objektov, ostalo	0		159.000
Skupaj	896.111		616.932

Legenda * Tržna vrednost glede na podatke iz oktobra 2004 z izjemo vložka Iskre v zadnjih 10 letih.

Vir: Povzeto in prirejeno po I. Šmajdek, Ocenitev vrednosti opreme po spisku, 2004; A. Novak, Elaborat cenitvenih poročil o vrednosti gradbenih nepremičnin, 2004.

Iskra, d.d., je leta 2009 naročila izdelavo Poročila ocene vrednosti nepremičninskih pravic, ki ga je izdelal mag. Žarko Povše. Iz poročila izhaja, da je znašala tržna vrednost nepremičnin Iskre, d.d. na smučišču Bela na dan 31. 12. 2008 543.288 EUR, od česar dovodni cevovod za zasneževanje 138.511 EUR, vodna akumulacija (bazen) 123.039 EUR, vodovod Srednja vas–Gače 103.002 EUR, objekt črpališče 92.887 EUR, cevovod med vodno akumulacijo in črpališčem 26.454 EUR, transformatorska postaja 26.396 EUR, gostinski objekt 18.124 EUR, 10 brunaric (vstopno/izstopne) postaje 9.474 EUR, zemeljski kabel, daljnovod, kabelski razvod 1.918 EUR, 2 gostinski brunarici 1.593 EUR, ciljna hišica, garaža, lopa 1.016 EUR, kontejner za prodajo kart 601 EUR in transformatorska postaja (4 x 3,10 m) 271 EUR.

Glede na analizirane podatke in sledeča dejstva:

- **da so bile žičniške naprave do leta 2015 redno vzdrževane** skladno s Pravilnikom o tehničnih pregledih žičniških naprav (Ur.l. RS, št. 63/2011, 63/2012, 59/2013 in 72/2014),
- **da so bili teptalni stroji, motorne sani in zasneževalna oprema redno vzdrževani,**
- **da so črpalke v črpališču in bazen za zasneževanje v brezhibnem stanju** (bazen je bil septembra 2014 očiščen, sanirane pa so bile tudi poškodbe folije),
- **da se kupuje smučišče** (naprave, objekte, opremo) **v celoti** – izvedejo se vsa nujna vzdrževalna dela in smučišče lahko obratuje,
- **da bi bil nakup, transport in montaža novih/rabljenih žičniških naprav in opreme v primeru, da bi jih kupovali ločeno, bistveno dražji,**
- **da je Občini Semič v interesu, da smučišče živi tudi v prihodnosti,**

ocenjujem, da je ponudba Iskre, d.d. oziroma cena za smučišče Bela (žičniške naprave, objekte, opremo) **sprejemljiva in povsem realna**, prav tako pa je bila zahteva Občine Semič po dopolnitvi ponudbe s transformatorskima postajama (glede na življenjsko pomembnost električne energije za obratovanje smučišča ter v izogib morebitnim kasnejšim zapletom) dobra.

7 ZAKONODAJA

V nadaljevanju so podani vsi za obratovanje smučišča SC Bela pomembni pravni akti.

Zakon o varnosti na smučiščih (Ur.l. RS, št. 3/2006-UPB, 17/2008, 52/2008 – popr.) ureja temeljna pravila za uporabo smučišča in za zagotavljanje varnosti na smučišču, pogoje pod katerimi se lahko opravlja organizirano poučevanje smučanja ter pogoje, ki jim morajo ustrezati površine, namenjene za smučanje z uporabo smuči in smučem podobnimi športnimi rekviziti.

Zakon o žičniških napravah za prevoz oseb (Ur.l. RS, št. 126/2003, 56/2013, 33/2014) določa zahteve glede varnosti konstrukcije žičniških naprav, pogoje za graditev žičniških naprav, zahteve glede načina in varnosti obratovanja žičniških naprav, pogoje javnega

prevoza oseb po žičniških napravah in gospodarske javne službe tega prevoza ter nadzor nad izvajanjem tega zakona.

V 21. členu govori o pristojnostih podeljevanja koncesij, in sicer podeli koncesijo za vlečnico občina, v kateri leži vlečnica. Koncesijo za žičniško napravo, ki leži na območju mestne občine, podeli mestna občina, koncesijo za ostale žičniške naprave (v našem primeru sedežnico) pa podeli Republika Slovenija.

Pravilnik o žičniških napravah za prevoz oseb (Ur.l. RS, št. 36/2005, 106/2005, 57/2007, 87/2011) v skladu z Direktivo 2000/9/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. marca 2000 o žičniških napravah za prevoz oseb (Ur.l. EU L 106/21) določa: temeljne varnostne zahteve žičniških naprav za prevoz oseb, vključno z obratovalno-tehničnimi in vzdrževalno-tehničnimi zahtevami, ki veljajo za načrtovanje, konstrukcijo in spuščanje žičniških naprav v obratovanje, postopke izdelave varnostnih analiz in priprave varnostnega poročila, temeljne zahteve glede presoje skladnosti varnostnih sklopov, temeljne zahteve presoje skladnosti podsistemov žičniških naprav ter temeljne zahteve o uporabi znaka CE za zagotavljanje kakovosti žičniških naprav.

Pravilnik o tehničnih pregledih žičniških naprav (Ur.l. RS, št. 63/2011, 63/2012, 59/2013, 72/2014) določa pogoje in postopek ugotavljanja usposobljenosti pravnih oseb in podjetnikov posameznikov, ki izvajajo strokovno tehnične preglede žičniških naprav ter vsebino in postopke strokovno tehničnih pregledov in posebnih pregledov žičniških naprav.

Pravilnik o tehničnih zahtevah za obratovanje smučišč (Ur.l. RS, št. 116/2008) določa minimalne tehnične pogoje za obratovanje smučišča in zaščitna sredstva z namenom zagotavljanja varnosti smučarjev in drugih oseb na smučišču.

Pravilnik o strokovnem usposabljanju osebja za obratovanje žičniških naprav (Ur.l. RS, št. 111/2006, 29/2007, 13/2008, 7/2009, 109/2013) določa pogoje, način in postopek usposabljanja in preizkusa strokovne usposobljenosti osebja za obratovanje žičniških naprav ter sestavine programov usposabljanja za vodjo obratovanja in njegovega namestnika, strojnika, strojnika – voznika vlečnice in krožne žičnice, kjer so vozila obratovalno neločljivo pritrjena na vrv in izvajalca posebnih strokovnih del z vrvmi. Pravilnik ureja tudi način usposabljanja sprevodnika in strežnika na žičniški napravi ter določa pogoje in postopek izdaje pooblastil vodjem obratovanja in njihovim namestnikom.

Pravilnik o merilih za določanje minimalne višine nadomestila uporabe zemljišča za smučanje (Ur.l. RS, št. 92/2004) določa merila za določanje minimalne višine letnega nadomestila uporabe zemljišča za smučanje, ki se omeji s služnostjo uporabe zemljišča za smučanje.

V 3. členu govori o izračunu minimalne višine nadomestila, in sicer se minimalna višina nadomestila uporabe zemljišča za smučanje na 1 hektar določi po enačbi

$$N = C \times P, \quad (1)$$

kjer je N minimalno nadomestilo uporabe zemljišča za smučanje, C cona, P pa koeficient primernosti za smučanje. Cone za določanje minimalnega nadomestila uporabe zemljišča za smučanje so izražene s številom točk, in sicer veljata za smučišče Bela dve coni, cona do 800 m n.v. prinaša 100 točk, cona med 800 in 1000 m n.v. pa 85 točk. Vrednost točke po tem pravilniku znaša 1 EUR. Primernost za smučanje je izražena s koeficienti primernosti za smučanje, in sicer velja za smučišče na nadmorski višini med 700 in 1.100 m koeficient 0,75.

Na podlagi določil pravilnika lahko izračunamo, da znaša minimalna višina nadomestila uporabe hektarja zemljišča za smučanje na smučišču Bela do nadmorske višine 800 m 75 EUR, nad 800 m pa 63,75 EUR.

Skladno s Pravilnikom o merilih za določanje minimalne višine nadomestila uporabe zemljišča za smučanje (Ur.l. RS, št. 92/2004), bi moral bodoči upravljavec Občini Semič (približno 95 %) in ostalim lastnikom zemljišč (približno 5 %) letno plačati skupaj minimalno 3.540 EUR nadomestila za uporabo zemljišča za smučanje.

Odlok o koncesiji za obstoječe žičniške naprave območju Smučarskega centra Bela (Ur.l. RS, št. 110/2009) (v nadaljevanju Odlok) je koncesijski akt, na podlagi katerega se podeli koncesija za obstoječe žičniške naprave – vlečnice Medo, Gače I, Gače I BIS, Vrh leva, Vrh desna, za prevoz oseb na območju Smučarskega centra Bela, za katere je ob uveljavitvi Zakona o žičniških napravah za prevoz oseb (Ur.l. RS, št. 126/2003, 56/2013, 33/2014) imel lastnik veljavno obratovalno dovoljenje.

V 12. členu govori Odlok o odvzemu koncesije, in sicer jo lahko koncedent koncesionarju z odločbo odvzame pod v tem členu določenimi pogoji.

Koncesionar mora skladno s 13. členom Odloka po prenehanju koncesijskega razmerja odstraniti žičniško napravo, razen če se s koncedentom ne dogovorita drugače.

Investicija v smučarski center Bela je skladna z **Zakonom o spodbujanju razvoja turizma** (Ur.l. RS, št. 2/2004, 57/2012, 17/2015), ki med drugim pravi, da je spodbujanje razvoja turizma v Republiki Sloveniji v javnem interesu.

Drugi za obratovanje smučišča pomembni pravni akti so Pravilnik o znakih in označbah na smučišču (Ur.l. RS, št. 116/2008), Pravilnik o zapisniku o ogledu kraja nesreče na smučišču (Ur.l. RS, št. 90/2008), Pravilnik o obrazcu vloge za podelitev pooblastila, obrazcu službene izkaznice ter oznakah nadzornika smučišča (Ur.l. RS, št. 72/2010).

8 DODATNA VLAGANJA POTREBNA ZA ZAGON SMUČIŠČA

8.1 Vzdrževalna dela na žičniških napravah

Žičniške naprave je treba vzdrževati redno v skladu s pravili proizvajalca in po veljavnih predpisih. Z vzdrževanjem se doseže, da naprave varno obratujejo in imajo daljšo življenjsko dobo.

Pri vzdrževanju žičniških naprav je treba izdelati kontrolne sezname, na katerih morajo biti podane izhodiščne vrednosti z dovoljenimi odstopanji ter tudi pogostost zamenjave sklopov. Po vsakem vzdrževalnem delu, ki je opravljeno, je treba izdati poročilo s podpisom izvajalca vzdrževalnih del. Izvajalec del mora imeti vse potrebno orodje, merilne naprave in merilne uteži za preizkušanje zavor. Prav tako je treba poskrbeti za zalogo rezervnih delov, ki morajo biti ustrezno skladiščeni blizu žičniške naprave.

Med redna vzdrževalna dela spada redno čiščenje, zaščita, mazanje, zamenjava in nastavitve določenih sklopov in dopolnjevanje.

Vzdrževalna dela, ki jih je treba izvesti na žičniških napravah smučarskega centra Bela so podana na podlagi dokumenta Stroškovnik s popisom del vzdrževanja na smučišču Bela za sezono 2015-2016 (2015), ki ga je Iskra, d.d. pripravila po zaključku smučarske sezone 2014/2015.

8.1.1 Trisedežnica Gričice

Pred ponovnim zagonom, bi bilo treba na trisedežnici izvesti vzdrževalna dela in generalno obnovo, in sicer: demontažo sedežev, sprostitev napenjalne vrvi – demontažo uteži, demontažo odklonskega kolesa, magnetni pregled sornika, demontažo pogonskega in obračalnega kolesa (magnetni pregled pogonske gredi in osi obračalnega kolesa), zamenjavo gumi obloge na obračalnem kolesu, demontažo in montažo vseh kolesnih baterij (menjava sornikov), pregled vseh vijaknih zvez, pregled sornika in uteži ter magnetno induktivni pregled transportne vrvi.

8.1.2 Žičniška naprava Gače 1

Na žičniški napravi Gače 1 bi bilo treba po ocenah Iskre, d.d. izvesti naslednja vzdrževalna dela: demontažo pogonskega in obračalnega kolesa, sprostitev uteži (demontaža), magnetni pregled pogonske osi in osi obračalnega kolesa, pregled vseh kolesnih baterij in centriranje lovilcev transportne vrvi, pregled reduktorja (odpraviti puščanja na spodnjem delu), pregled varovanja zaradi občasnega ustavljanja naprave ter zamenjavo napenjalne vrvi naprave.

8.1.3 Žičniška naprava Gače 1 BIS

Na žičniški napravi Gače 1 BIS bi bilo treba izvesti naslednja vzdrževalna dela: demontažo transportne in napenjalne vrvi, magnetni pregled pogonske osi in osi obračalnega kolesa, pregled vseh kolesnih baterij in centriranje lovilcev transportne vrvi in pregled varovanja zaradi občasnega ustavljanja naprave.

8.1.4 Žičniška naprava Medo

Pred ponovnim zagonom bi bilo treba na žičniški napravi Medo po ocenah Iskre, d.d. izvesti pregled vlačil (kovic) ter pregled varovanja (menjava nosilcev).

8.1.5 Žičniška naprava Vrh leva in žičniška naprava Vrh desna

Pred zagonom bi bilo treba na žičniških napravah Vrh leva in Vrh desna po ocenah Iskre, d.d. izvesti sprostitev uteži, demontažo pogonskega in obračalnega kolesa, magnetni pregled pogonske gredi in osi obračalnega kolesa, pregled vseh kolesnih baterij in centriranje lovilcev transportne vrvi, zmanjšanje jermenice na pogonski osi za 10 % in pregled vlačil.

8.2 Vzdrževalna dela na objektih in opremi

V sklopu vzdrževalnih del na zasneževalnem sistemu bi bilo treba glede na podatke Iskre, d.d. pred ponovnim obratovanjem izvesti servis snežnih topov, zamenjavo kompresorja na snežnem topu Krpan, pregled elektro omare za priklop snežnih topov ter popravilo cevi za napajanje snežnih topov.

Pred pričetkom sezone bi bilo treba izvesti redni letni servis 3 teptalnih strojev in 2 motornih sani ter redni letni remont in tehnične izboljšave čitalcev kart.

V sklopu vzdrževalnih del na gostinskem objektu, bi bilo treba po podatkih Iskre, d.d. izvesti nujna vzdrževalna dela, beljenje objekta ter kupiti najnujnejšo kuhinjsko opremo (pomivalni stroj, štedilnik, posodo ...).

Pred ponovnim zagonom smučišča bi bilo treba izvesti košnjo trave in grmovja na smučarskih progah in okoli objektov ter posekati grmovje ob vlečnicah in sedežnici.

8.3 Vrednost dodatnih vlaganj za zagon smučišča in čas potreben za izvedbo

Ocena vrednosti dodatnih vlaganj (brez odkupa smučišča) za zagon smučišča je izdelana na naslednjih osnovah:

1. Vsi stroški vzdrževalnih del, letnih servisov, nakupov najnujnejše opreme in drobnega inventarja ter usposabljanja kadrov so podani na podlagi stroškovnika s popisom del vzdrževanja na smučišču Bela za sezono 2015/2016, ki ga je izdelala Iskra, d.d. Podane so vrednosti brez DDV.
2. V Tabeli 5 sta prikazani dve varianti, in sicer:
 - **Varianta 1: minimalna varianta za zagon smučišča** (brez vzdrževalnih del na sedežnici, vlečnicah Vrh leva in Vrh desna) ter
 - **Vairanta 2: izvedba del za delovanje SC Bela v celoti.**
3. Tabela 5 vsebuje tudi stolpec, v katerem je za vsako izmed postavk dodatnih vlaganj po podatkih Iskre, d.d. podan čas, potreben za sanacijo (da žičniške naprave pridobijo dovoljenje za obratovanje oziroma da so oprema in objekti v funkcionalnem stanju).

Tabela 5: Prikaz vrednosti vlaganj potrebnih za zagon smučišča (brez odkupa) v primeru minimalne variante (brez sedežnice in vlečnic Vrh) ter v primeru delovanja SC Bela v celoti, prikaz časa potrebnega za sanacijo naprav, opreme in objektov

Postavka	V1: minimalna varianta (brez sedežnice, vlečnic Vrh) v EUR	V2: izvedba del za delovanje SC v celoti v EUR	Čas potreben za sanacijo, da naprave pridobijo dovolj. za obrat. oz. da oprema in obj. normalno funkcionirajo
Vzdrž. dela na trisedežnici Gričice		60.600	3 mesece
Vzdrževalna dela na vlečnici Gače 1	22.520	22.520	1,5 meseca
Vzdrževalna dela na vlečnici Gače 1 BIS	21.520	21.520	1,5 meseca
Vzdrževalna dela na vlečnici Medo	1.060	1.060	2 tedna
Vzdrž. dela na vlečn. Vrh leva in desna		19.600	1 mesec
Vzdrž. dela na sistemu za zasneževanje	1.540	1.540	1 mesec
Letni servis teptalnih strojev	1.376	1.376	1 teden
Letni servis motornih sani	200	200	1 teden
Servis in tehn. izboljšave čitalcev kart	1.800	1.800	1 teden
Nakup drobnega inventarja	1.200	1.200	2 tedna
Vzdrž. gostinskega obj. in nakup opr.		3.600	1 mesec
Vzdrževanje terenov	1.480	1.480	1 teden
Usposabljanje kadrov	7.050	7.050	2 meseca
Skupaj	59.746	143.546	

Vir: Iskra, d.d., Stroškovnik s popisom del vzdrževanja na smučišču Bela za sezono 2015-2016, 2015.

Iz Tabele 5 je razvidno, da bi bila najdražja generalna obnova trisedežnice Gričice, in sicer so stroški ocenjeni na 60.600 EUR brez DDV, obnova pa bi se lahko izvedla najhitreje v 3 mesecih. V primeru odločitve, po kateri bi smučišče obratovalo brez trisedežnice Gričice in vlečnic Vrh leva in Vrh desna, bi bilo treba poleg odkupa smučišča vložiti še 59.746 EUR, dela pa bi bilo možno po podatkih Iskre, d.d. izvesti v mesecu in pol.

9 SKUPNA OCENA INVESTICIJSKIH VLAGANJ (ODKUP + ZAGON)

Skupna ocena investicijskih vlaganj, ki obsega odkup žičniških naprav, objektov in opreme SC Bela ter dodatna vlaganja za zagon smučišča, je podana na sledečih izhodiščih:

1. Stroški odkupa žičniških naprav, objektov in opreme SC Bela, prikazani v Tabeli 6, so podani na podlagi Ponudbe za prodajo objektov in naprav na smučišču Bela ter Odgovora (dopolnjene ponudbe), ki ju je Iskra, d.d. Občini Semič poslala novembra in decembra 2015. Podane so vrednosti brez DDV.
2. Vsi stroški vzdrževalnih del, letnih servisov, nakupov najnujnejše opreme in drobnega inventarja ter usposabljanja kadrov, prikazani v Tabeli 6, so podani na podlagi stroškovnika s popisom del vzdrževanja na smučišču Bela za sezono 2015/2016, ki ga je izdelala Iskra, d.d.

Tabela 6: Skupna ocena vlaganj (odkup + zagon) v primeru minimalne variante (brez sedežnice in vlečnic Vrh) ter v primeru delovanja SC Bela v celoti

Postavka	V1: brez vzdrž. del na sedežnici, vlečnicah Vrh l. in Vrh d. v EUR	V2: izvedba del za delovanje SC Bela v celoti v EUR
Odkup žičniških naprav, objektov in opreme SC Bela	280.000	280.000
Vzdrževanje žičniških naprav	45.100	125.300
- Gričice	0	60.600
- Gače 1	22.520	22.520
- Gače 1 BIS	21.520	21.520
- Medo	1.060	1.060
- Vrh leva in Vrh desna	0	19.600
Vzdrževanje opreme	4.916	4.916
- zasneževalni sistem	1.540	1.540
- teptalni stroji	1.376	1.376
- motorne sani	200	200
- čitalci kart	1.800	1.800
Ostala vlaganja	9.730	13.330
- nakup drobnega inventarja	1.200	1.200
- vzdrž. gostinskega obj.	0	3.600
- vzdrževanje terenov	1.480	1.480
- usposabljanje kadrov	7.050	7.050
Skupaj	339.746	423.546

Vir: Iskra, d.d., Ponudba za prodajo objektov in naprav na smučišču Bela, 2015; Iskra, d.d., Odgovor (dopolnjena ponudba), 2015; Iskra, d.d. Stroškovnik s popisom del vzdrževanja na smučišču Bela za sezono 2015-2016, 2015.

10 ORGANIZACIJSKA OBLIKA

10.1 Varianta A: občine ustanovijo zavod

Varianta A predvideva, da bi občine ustanovile skupni zavod, vanj vložile sredstva za odkup SC Bela ter vsa nujna vzdrževalna dela ter nato v primeru slabih sezon zagotavljale sredstva za nemoteno vzdrževanje in obratovanje SC Bela.

10.1.1 Ustanovitev in ustanovitelji

Skladno z Zakonom o zavodih (Ur.l. RS, št. 12/1991, 8/1996, 36/2000-ZPDZC, 127/2006-ZJZP) so ti pravne osebe s pravicami, obveznostmi in odgovornostmi, ki jih določata zakon in akt o ustanovitvi. Zavod se lahko ustanovi, če so zagotovljena sredstva za ustanovitev in začetek dela zavoda in če so izpolnjeni drugi z zakonom določeni pogoji.

Glede na to, da varianta A predvideva ustanovitev zavoda s strani več občin - ustanoviteljev, bi se njihove medsebojne pravice, obveznosti in odgovornosti uredile s pogodbo.

Sedež novega zavoda bi bil skladno s 16. členom Zakona o zavodih (Ur.l. RS, št. 12/1991, 8/1996, 36/2000-ZPDZC, 127/2006-ZJZP) v Semiču.

Občina Semič bi skladno z Odlokom o koncesiji za obstoječe žičniške naprave na območju Smučarskega centra Bela (Ur.l. RS, št. 110/2009) z novim zavodom sklenila pogodbo o koncesiji.

Glede na regijski pomen smučišča (integralni regijski turistični produkt, zdrav razvoj otrok, razvoj športa, zdrav način življenja prebivalcev regije, višji življenjski standard prebivalcev regije ...) in dejstvo, da gre za edino večje smučišče v jugovzhodnem delu Slovenije, na katerega gravitirajo Bela krajina, Dolenjska, Posavje in Kočevska, bi lahko pri ustanovitvi sodelovale občine iz navedenih pokrajin.

Kar zadeva ustanovitelje v nadaljevanju obravnavam dve varianti, in sicer:

- Varinto A1: zavod ustanovijo v družbi SRC Rog Črmošnjice d.o.o. sodelujoče občine + Občina Šentjernej,
- Varianto A2: zavod ustanovijo občine širšega gravitacijskega območja SC Bela.

V primeru variante A1 bi zavod ustanovile: Občina Semič, Mestna občina Novo mesto, Občina Črnomelj, Občina Metlika, Občina Žužemberk, Občina Dolenjske Toplice, Občina Škocjan, Občina Mirna Peč, Občina Šmarješke Toplice (takrat spadala pod Mestno občino Novo mesto), Občina Straža (takrat spadala pod Mestno občino Novo mesto) in Občina Šentjernej.

V primeru variante A2 bi zavod ustanovile dolenjske občine, in sicer Mestna občina Novo mesto, Občina Žužemberk, Občina Dolenjske Toplice, Občina Škocjan, Občina Mirna Peč, Občina Šmarješke Toplice, Občina Straža, Občina Šentjernej, Občina Trebnje, Občina Mirna, Občina Šentrupert in Občina Mokronog-Trebelno, vse belokranjske občine, to so Občina Semič, Občina Črnomelj in Občina Metlika, posavske občine, in sicer Občina Krško, Občina Brežice in Občina Kostanjevica na Krki ter največja kočevska občina, Občina Kočevje.

10.1.2 Upravljanje novega zavoda

Zavod bi upravljal svet zavoda, katerega bi sestavljali predstavniki ustanoviteljev, lahko pa tudi predstavnik zainteresirane javnosti. Sestava, način imenovanja oziroma izvolitve članov, trajanje mandata in pristojnosti sveta bi se določila z aktom o ustanovitvi oziroma s statutom ali pravili zavoda. Svet zavoda bi sprejel statut oziroma pravila in druge splošne akte zavoda, v času delovanja pa bi sprejemal programe dela in razvoja zavoda ter spremljal njihovo izvrševanje, določal finančni načrt in sprejemal zaključni račun zavoda, predlagal ustanovitelju spremembo ali razširitev dejavnosti, dajal ustanoviteljem in direktorju zavoda predloge in mnenja o posameznih vprašanih in opravljal druge z zakonom ali aktom o ustanovitvi oziroma s statutom ali pravili zavoda določene zadeve.

Smiselno je, da bi imel svet novega zavoda liho število predstavnikov (vedno bi prišlo do odločitve) in da bi bil eden izmed predstavnikov predstavnik Občine Semič (sedež zavoda, v občini se nahaja smučišče, lastnica zemljišč, kjer se nahaja smučišče), eden izmed predstavnikov pa predstavnik Mestne občine Novo mesto (občina z največ prebivalci). Predstavniki ostalih občin bi bili npr. predstavnik ostalih dolenjskih občin, predstavnik ostalih belokranjskih občin, predstavnik posavskih občin, predstavnik občin Trebnjega in okolice ipd., vsekakor pa bi bilo treba glede sestave sveta zavoda doseči dogovor med občinami ter ga vnesti v akt o ustanovitvi oziroma v statut zavoda. V svetu zavoda bi bil lahko tudi predstavnik zainteresirane javnosti, npr. predstavnik SD Krka Rog ali predstavnik ŠRD Gače, ki zastopa interese lastnikov počitniških objektov v naselju Gričice.

Poslovodni organ zavoda bi bil direktor, ki bi vodil delo in poslovanje zavoda, predstavljal in zastopal zavod in bil odgovoren za zakonitost dela zavoda.

Strokovno delo zavoda bi vodil vodja smučišča, v začetku pa bi bila poleg direktorja in vodje smučišča redno zaposlena še administrator (med sezono blagajničar) ter vzdrževalec (med sezono žičničar/pripravljavec umetnega snega/voznik teptalnega stroja).

10.2 Varianta B: zainteresirani investitorji in občine ustanovijo gospodarsko družbo

Varianta B predvideva, da pri odkupu in zagonu smučišča Bela poleg občin sodelujejo tudi gospodarske družbe ali fizične osebe. V tem primeru bi bilo treba ustanoviti gospodarsko družbo.

Ustanovitev podjetja ali družbe v Sloveniji določa Zakon o gospodarskih družbah, ki opredeljuje različne pravno-organizacijske oblike. Ena izmed najpogostejši je družba z omejeno odgovornostjo, ki bi bila v primeru variante B najbolj smiselna.

Osnovni kapital nove družbe bi sestavljali osnovni vložki družbenikov, vrednost vložkov pa bi bila različna. Zainteresirani družbeniki bi v družbo vložil sredstva (za ustanovitev, odkup, zagon in začetek poslovanja), Občina Semič pa bi poleg finančnih sredstev prispevala tudi zemljišča na katerih se nahaja SC Bela. Na podlagi osnovnega vložka in sorazmerno z njegovo vrednostjo v osnovnem kapitalu, bi družbeniki pridobili svoj poslovni delež, ki bi bil izražen v odstotkih.

Družbo bi ustanovili z družbeno pogodbo, ki bi uredila pravna razmerja med družbeniki. V primeru Občine Semič, ki bi v družbo vložila tudi stvarni vložek (zemljišča), bi bilo treba v pogodbi navesti predmet stvarnega vložka ter znesek osnovnega vložka, za katerega se daje stvarni vložek. Družbeniki bi uresničevali pravice in bili odgovorni za obveznosti iz poslovnega deleža.

Nova družba bi imela enega direktorja, ki bi na lastno odgovornost vodil posle družbe in jo zastopal. Direktorja bi imenoval in odpoklical nadzorni svet družbe.

10.3 Predlog variante

Izmed predlaganih in predstavljenih variant zaradi specifičnosti poslovanja smučišč ter regijske pomembnosti smučarskega centra kot primernejšo organizacijsko obliko predlagamo varianto A, po kateri bi več občin ustanovilo zavod, ki bi zagotovil sredstva za odkup žičniških naprav, objektov in opreme smučišča Bela ter s smučiščem nato tudi upravljal.

11 VIRI FINANCIRANJA ODKUPA IN ZAGONA

11.1 Določitev ključa delitve

Skladno s predlagano organizacijsko obliko bi finančno konstrukcijo za odkup naprav, objektov in opreme ter vzdrževalna dela za zagon smučišča zaprle občine.

Za delitev investicijskih stroškov (odkup + zagon) med občine, bi se morale te dogovoriti za ključ delitve, pri čemer kot nekaj možnosti navajam naslednje ključne:

- pri varianti A1 (zavod ustanovijo v družbi SRC Rog Črmošnjice d.o.o. sodelujoče občine + Občina Šentjernej) ključa:
 - **po številu prebivalcev občine,**
 - **po ključu (število prebivalcev občine / (oddaljenost glavnega naselja občine od Črmošnjic)²)**

- pri varianti A2 (zavod ustanovijo občine širšega gravitacijskega območja SC Bela) pa predlagam delitev:
 - **po ključu (število prebivalcev občine / (oddaljenost glavnega naselja občine od Črmošnjic)²)**

Pri izračunu ključa, pri katerem število prebivalcev občine delim s kvadratom oddaljenosti glavnega naselja občine od Črmošnjic, upoštevam število prebivalcev občine po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije na dan 1. 7. 2015 ter oddaljenost glavnega naselja občine od Črmošnjic po aplikaciji Google Maps, pri čemer je uporabljena najpogosteje uporabljena pot do naselja.

11.1.1 Varianta A1 (zavod ustanovijo v družbi SRC Rog Črmošnjice d.o.o. sodelujoče občine + Občina Šentjernej)

Delitev investicijskih stroškov med občine glede na število prebivalcev na dan 1. 7. 2015 ter ob upoštevanju ključa (število prebivalcev občine / (oddaljenost glavnega naselja občine od Črmošnjic)²), je prikazana v Tabeli 7.

Tabela 7: Deleži investicijskih stroškov po občinah, ki so sodelovale v družbi SRC Rog Črmošnjice d.o.o. + Občina Šentjernej po številu prebivalcev občine ter po ključu (število prebivalcev občine / (oddaljenost glavnega naselja občine od Črmošnjic)²)

Občine	Št. prebivalcev na dan 1.7.2015	Delež po št. preb. v %	Oddaljenost od Črmošnjic v km	Ključ (št. preb / oddaljenost ²)	Delež po ključu (št.preb/oddaljen. ²) v %
Mestna občina Novo mesto	36.334	39,85	24,1	62,56	27,37
Občina Žužemberk	4.571	5,01	24,4	7,68	3,36
Občina Dolenjske Toplice	3.385	3,71	11,8	24,31	10,64
Občina Škocjan	3.232	3,54	43,8	1,68	0,74
Občina Mirna Peč	2.897	3,18	27,6	3,80	1,66
Občina Šmarješke Toplice	3.277	3,59	37,6	2,32	1,01
Občina Straža	3.810	4,18	16,2	14,52	6,35
Občina Šentjernej	6.971	7,64	40,5	4,25	1,86
Občina Semič	3.789	4,16	9,8	39,45	17,26
Občina Črnomelj	14.523	15,93	15,9	57,45	25,13
Občina Metlika	8.395	9,21	28,2	10,56	4,62
Skupaj	91.184	100,00		228,57	100,00

Vir: Prebivalstvo po starosti in spolu, občine, Slovenija, polletno, 2016; Google Maps, 2016.

11.1.2 Varianta A2 (zavod ustanovijo občine širšega gravitacijskega območja SC Bela)

V Tabeli 8 je prikazana delitev investicijskih stroškov ob upoštevanju občin širšega gravitacijskega območja SC Bela ter ključa (št. prebivalcev občine / (oddaljenost glavnega naselja občine od Črmošnjic)²).

Tabela 8: Deleži investicijskih stroškov po občinah širšega gravitacijskega območja SC Bela po ključu (št. preb. občine/(oddaljenost glavnega naselja občine od Črmošnjic)²)

Občine	Št. prebivalcev na dan 1.7.2015	Oddaljenost od Črmošnjic v km	Ključ (št. preb./oddaljenost ²)	Delež po ključu (št.preb/oddaljenost ²) v %
Mestna občina Novo mesto	36.334	24,1	62,56	23,96
Občina Žužemberk	4.571	24,4	7,68	2,94
Občina Dolenjske Toplice	3.385	11,8	24,31	9,31
Občina Škocjan	3.232	43,8	1,68	0,65
Občina Mirna Peč	2.897	27,6	3,80	1,46
Občina Šmarješke Toplice	3.277	37,6	2,32	0,89
Občina Straža	3.810	16,2	14,52	5,56
Občina Šentjernej	6.971	40,5	4,25	1,63
Občina Trebnje	12.213	37,1	8,87	3,40
Občina Mirna	2.519	48,6	1,07	0,41
Občina Šentrupert	2.927	53	1,04	0,40
Občina Mokronog-Trebelno	3.024	50,8	1,17	0,45
Občina Semič	3.789	9,8	39,45	15,11
Občina Črnomelj	14.523	15,9	57,45	22,00
Občina Metlika	8.395	28,2	10,56	4,04
Občina Krško	25.835	60,3	7,11	2,72
Občina Brežice	24.225	68,7	5,13	1,97
Občina Kostanjevica na Krki	2.441	47,8	1,07	0,41
Občina Kočevje	16.075	47,8	7,04	2,69
Skupaj	180.443		261,07	100,00

Vir: Prebivalstvo po starosti in spolu, občine, Slovenija, polletno, 2016; Google Maps, 2016.

11.2 Viri financiranja

V Tabeli 9 in Tabeli 10 so podani viri financiranja odkupa in zagona SC Bela, ob upoštevanju ponudbene cene Iskre, d.d. (280.000 EUR brez DDV) ter v poglavju 8.3 predstavljenih stroškov vzdrževalnih del, in sicer po delitvi na število prebivalcev ter po ključu (število prebivalcev občine / (oddaljenost glavnega naselja občine od Črmošnjic)²). Med viri financiranja je pri Občini Semič poleg samega denarnega vložka glede na izbrani ključ upoštevan tudi njen vložek v zemljiščih.

Smučišče obsega približno 40 hektarjev zemljišč, pri čemer ima Občina Semič v lasti približno 95 % vseh zemljišč. Glede na podatke Geodetske uprave Republike Slovenije, znaša vrednost zemljišč na smučišču med 0,20 in 0,80 EUR/m², in sicer je cena v največji meri odvisna od namenske rabe zemljišča. Smučišče je parcelno izredno razdrobljeno, po preliminarni analizi pa ocenjujem, da znaša povprečna cena zemljišč smučišča 0,46 EUR/m². Na podlagi navedenih predpostavk ocenjujem, da znaša vrednost zemljišč, na katerih se nahaja SC Bela in ki so v lasti Občine Semič 174.800 EUR.

Tabela 9: Viri financiranja odkupa in zagona v primeru **variante A1** (zavod ustanovijo v družbi SRC Rog Črmošnjice d.o.o. sodelujoče občine + Občina Šentjernej) + **variante 2** (izvedba vseh del za delovanje SC Bela v celoti) (v EUR)

Občine	Viri financiranja investicije po št. prebivalcev	Delež v %	Viri financiranja investicije po ključu (št.preb/oddaljenost ²)	Delež v %
Mestna občina Novo mesto	168.769,96	28,21	115.918,47	19,37
Občina Žužemberk	21.232,11	3,55	14.226,73	2,38
Občina Dolenjske Toplice	15.723,19	2,63	45.047,24	7,53
Občina Škocjan	15.012,51	2,51	3.121,74	0,52
Občina Mirna Peč	13.456,45	2,25	7.046,99	1,18
Občina Šmarješke Toplice	15.221,53	2,54	4.295,11	0,72
Občina Straža	17.697,30	2,96	26.901,00	4,50
Občina Šentjernej	32.380,01	5,41	7.875,14	1,32
Občina Semič	192.399,75	32,16	247.904,81	41,43
- vložek v odkup + zagon	17.599,75	2,94	73.104,81	12,22
- vložek v zemljiščih	174.800,00	29,21	174.800,00	29,21
Občina Črnomelj	67.458,75	11,27	106.447,53	17,79
Občina Metlika	38.994,44	6,52	19.561,22	3,27
Skupaj	598.346,00	100,00	598.346,00	100,00

Tabela 10: Viri financiranja odkupa in zagona v primeru **variante A2** (zavod ustanovijo občine širšega gravitacijskega območja SC Bela) + **variante 2** (izvedba vseh del za delovanje SC Bela v celoti) (v EUR)

Občine	Viri financiranja investicije po ključu (št.preb/oddaljenost ²)	Delež v %
Mestna občina Novo mesto	101.490,17	16,96
Občina Žužemberk	12.455,94	2,08
Občina Dolenjske Toplice	39.440,23	6,59
Občina Škocjan	2.733,18	0,46
Občina Mirna Peč	6.169,86	1,03
Občina Šmarješke Toplice	3.760,50	0,63
Občina Straža	23.552,65	3,94
Občina Šentjernej	6.894,93	1,15
Občina Trebnje	14.395,26	2,41
Občina Mirna	1.730,22	0,29
Občina Šentrupert	1.690,50	0,28
Občina Mokronog-Trebelno	1.901,07	0,32
Občina Semič	238.805,50	39,91
- vložek v odkup + zagon	64.005,50	10,70
- vložek v zemljiščih	174.800,00	29,21
Občina Črnomelj	93.198,07	15,58
Občina Metlika	17.126,45	2,86
Občina Krško	11.527,06	1,93
Občina Brežice	8.327,13	1,39
Občina Kostanjevica na Krki	1.733,23	0,29
Občina Kočevje	11.414,06	1,91
Skupaj	598.346,00	100,00

12 ČASOVNI NAČRT AKTIVNOSTI

Glede na čas, potreben za izvedbo posameznih aktivnosti (prikazan v Tabeli 6 na strani 24), bi lahko smučišče ponovno obratovalo že v smučarski sezoni 2016/2017. V Tabeli 11 je prikazan predlagani časovni načrt aktivnosti.

Tabela 11: Časovni načrt aktivnosti

Aktivnost	Začetek	Zaključek
1. Pridobitev ponudbe in dopolnjene ponudbe Iskre, d.d.	november 2015	december 2015
2. Iskanje potencialnih družbenikov – dogovarjanja z župani regije	februar 2016	april 2016
3. Aktivnosti za odkup in odkup SC Bela	april 2016	maj 2016
4. Ustanovitev zavoda	/	maj 2016
5. Podelitev koncesije za vlečnice novemu zavodu	/	junij 2016
6. Izvedba vzdrževalnih del na žičniških napravah, objektih in opremi	junij 2016	oktober 2016
7. Usposabljanje kadrov	avgust 2016	oktober 2016
8. Tehnični pregled in pridobitev dovoljenj za obratovanje	oktober 2016	november 2016
9. Zadnje priprave pred sezono – priprava terenov, zaposlovanje	oktober 2016	november 2016
10. Sezona 2016/2017	december 2016	marec 2017

13 ZAPOSLENI

Navedbe glede zaposlenih na smučišču Bela so podane na podlagi naslednjih izhodišč:

- Skladno s 50. Členom Zakona o žičniških napravah za prevoz oseb (Ur.l. RS, št. 126/2003, 56/2013, 33/2014) mora upravljavec žičniške naprave imenovati vodjo obratovanja in njegovega namestnika. Osebe zadolžene za delo na žičnici so vodja obratovanja vlečnic, strojnik vlečnice, voznik vlečnice, izvajalec posebnih strokovnih del z vrvmi, ki skrbi za strokovno tehnične preglede žičniških naprav, sprevodnik in strežnik žičniške naprave. Osebe, ki izvaja obratovanje in vzdrževanje žičniških naprav, mora imeti skladno s Pravilnikom o strokovnem usposabljanju osebja za obratovanje žičniških naprav strokovno izobrazbo, biti strokovno usposobljeno za delo ter izpolnjevati zdravstvene in psihofizične pogoje za varno obratovanje žičniških naprav. Število osebja mora biti tolikšno, da se lahko zagotovi varno obratovanje in vzdrževanje. V našem primeru imamo 1 sedežnico ter 5 vlečnic, zato bi morale biti zaposlenih 6 strojnikov žičniške naprave ter 7 voznikov žičnice/sprevodnikov/strežnikov žičniške naprave.
- Skladno z Zakonom o varnosti na smučiščih (Ur.l. RS, št. 3/2006-UPB, 17/2008, 52/2008 – popr.) mora upravljavec smučišča v primeru nesreče na smučišču zagotoviti hitro in strokovno pomoč poškodovancem. Reševalci morajo biti usposobljeni za reševanje na smučišču. Upravljavec smučišča mora zagotoviti v okviru reševalne službe na smučišču s kapaciteto do 500 smučarjev enega reševalca ter na smučišču s kapaciteto do 3000 smučarjev dva reševalca in na vsakih nadaljnjih 1500 smučarjev enega reševalca. V primeru SC Bela bi bilo treba med smučarsko sezono zaposliti 2 reševalca.

- Skladno z Zakonom o varnosti na smučiščih (Ur.l. RS, št. 3/2006-UPB, 17/2008, 52/2008 – popr.) mora upravljavec smučišča zagotoviti na smučišču z zmogljivostjo do 300 smučarjev enega nadzornika, na smučišču z zmogljivostjo do 1000 smučarjev dva nadzornika in na vsakih nadaljnjih 1500 smučarjev enega nadzornika. V primeru SC Bela bi bilo treba med smučarsko sezono zaposliti 2 nadzornika.
- Poleg navedenega z zakonodajo potrebnega osebja na smučišču bi bilo treba med sezono zaposliti tudi 3 pripravljavce umetnega snega, ki bi skrbeli za učinkovito zasneževanje smučišča ter vzdrževanje sistema za zasneževanje. Za urejanje smučarskih prog bi skrbela 2 voznika teptalnega stroja. Nepogrešljiva med sezono bi bila tudi najmanj 2 blagajnika.
- V kolikor se gostinske dejavnosti ne bi oddalo zunanjemu izvajalcu, bi bilo treba med smučarsko sezono zaposliti 7 gostinskih delavcev, poleti pa 3 gostinske delavce.
- Redarsko službo bi izvajal zunanji izvajalec, ki bi storitev izvajal po potrebi, praviloma predvsem za konec tedna in ob konicah.

Tabela 12: Število zaposlenih v SC Bela po delovnih mestih

Delovno mesto	Št. zaposlenih	Št. redno zaposlenih
Direktor	1	1
Vodja smučišča/vodja obratovanja žičnic	1	1
Žičničar/vzdrževalec	13	1
- strojnik/namestnik vodje obratovanja	6	
- voznik/sprevodnik/strežnik	7	
Pripravljavec umetnega snega	3	
Voznik teptalnega stroja	2	
Blagajnik/administrator	2	1
Reševalec	2	
Nadzornik	2	
Skupaj brez gostinstva	26	4
Gostinski delavec	7	3
Skupaj	33	7

Za normalno obratovanje smučišča bi morali med sezono zaposliti 26 oseb, za izvajanje gostinske dejavnosti pa še dodatnih 7. Ocenjujem, da bi bilo treba redno zaposliti 4 osebe, v kolikor bi gostinski objekt obratoval tudi v poletni sezoni pa še dodatne 3.

14 PREDVIDENO POSLOVANJE SC BELA

14.1 Prihodki

Ocena prihodkov je izdelana na podlagi naslednjih izhodišč:

1. Na podlagi v poglavju 5 analiziranih podatkov ter dejstva, da SC Bela razpolaga s funkcionalnim zasneževalnim sistemom, ocenjujem, da lahko v povprečju na smučišču Bela pričakujemo 55 dni dolgo smučarsko sezono, če bi bila ta dobra tudi več kot 80,

glede na statistične podatke (dnevi primernih za zasneževanje) pa ne bi smela biti krajša od 25 dni.

2. SC Bela je imela v smučarski sezoni 2014/2015 cene vozovnic (v EUR z DDV), kot jih prikazuje Tabela 13.

Tabela 13: Cene vozovnic na SC Bela v sezoni 2014/2015 v EUR z DDV

Vrsta vozovnice	Odrasli v EUR z DDV	Otroci v EUR z DDV
Dnevna	24	19
Dopoldanska	18	13
2 uri	12	10
3 ure	15	11
4 ure	19	13
5 ur	21	15

Vir: Tarife smučarske vozovnice SC Bela, 2016.

Ocenjujem, da so cene vozovnic primerne tudi za prihodnje poslovanje, pri čemer v izračunih v nadaljevanju dokumenta upoštevam povprečno ceno vozovnice 15 EUR neto.

3. Tabela 14 prikazuje povprečno število smučarjev na dan v zadnjih 13 sezonah.

Tabela 14: Število obratovalnih dni, število smučarjev v sezoni in povprečno število smučarjev na dan v sezoni med sezonama 2002/2003 in 2014/2015

Sezona	Število obratovalnih dni	Št. smučarjev v sezoni	Povp. št. smuč. na dan
2002/2003	68	35.000	515
2003/2004	92	23.000	250
2004/2005	87	45.000	517
2005/2006	83	42.951	517
2006/2007	8	1.825	228
2007/2008	14	6.531	467
2008/2009	45	16.196	360
2009/2010	59	20.630	350
2010/2011	54	12.970	240
2011/2012	19	9.068	477
2012/2013	50	20.733	415
2013/2014	10	1.749	175
2014/2015	38	15.539	409
Skupaj	627	251.192	401

Vir: Iskra, d.d., Število smučarjev po sezonah, 2015.

Pri izračunih v nadaljevanju upoštevam povprečno 400 smučarjev dnevno.

4. Prihodke gostinstva v smučarski sezoni računam ob predpostavki, da smučar v povprečju na dan porabi 4 EUR. V obdobju od aprila do novembra oziroma v obdobju, ko ni smučarske sezone, je upoštevano, da je gostinski objekt odprt od srede do nedelje

oziroma 5 dni na teden, da ga v povprečju na dan obiše 35 gostov (poleti precej več, jeseni to število pade) ter da gost v povprečju zapravi 6 EUR.

Tabela 15: Ocena letnih prihodkov SC Bela za optimistično, realno in pesimistično varianto

Prihodki	Optimistična varianta (85 dni)	Realna varianta (55 dni)	Pesimistična varianta (25 dni)
<i>Prihodki od prodaje smuč. vozovnic v EUR</i>	<i>510.000</i>	<i>330.000</i>	<i>150.000</i>
Število smučarskih dni	85	55	25
Število smučarjev na dan	400	400	400
Povprečna cena smučarske vozovnice v EUR	15	15	15
<i>Prihodki od gostinstva v EUR</i>	<i>176.950</i>	<i>133.150</i>	<i>89.350</i>
Prihodki med smučarsko sezono v EUR	136.000	88.000	40.000
Število smučarskih dni	85	55	25
Število smučarjev na dan	400	400	400
Potrošnja na smučarja na dan v EUR	4	4	4
Prihodki v "poletni" sezoni v EUR	40.950	45.150	49.350
Število dni, ko je gostilna odprta	195	215	235
Število gostov na dan	35	35	35
Potrošnja na gosta na dan v EUR	6	6	6
Prihodki skupaj v EUR	686.950	463.150	239.350

Največja razlika pri prikazu prihodkov, glede na dosedanje poslovanje SC Bela je, da je v prihodkih upoštevano tudi poslovanje gostinskega objekta v obdobju, ko ni smučarske sezone.

14.2 Stroški

Oceno stroškov poslovanja SC Bela sem izdelal na podlagi naslednjih izhodišč:

1. Tudi pri projekciji stroškov, ki je prikazana v Tabeli 16, upoštevam realno varianto (55 smučarskih dni), optimistično varianto (85 smučarskih dni) ter pesimistično varianto (25 smučarskih dni).
2. Letni stroški rednega vzdrževanja naprav, opreme in objektov so glede na dokumenta Stroški obratovanja smučišča v sezoni 2014/2015, ki ga je pripravila Iskra d.d. ter Izhodišča za izdelavo poslovnega načrta za podjetje Iskra turizem d.o.o., ki ga je izdelal nekdanji vodja smučišča Marjan Šonc ocenjeni sledeče: 5 vlečnic: 12.000 EUR (enkrat na 15 let večja vzdrževalna dela, ki obsegajo zamenjavo sornikov ter gonilne in obračalne osi, kar znese približno 62.000 EUR, če pa se samo pregleda navedene dele, pa je treba rentgenski pregled opraviti na 3 leta), sedežnica: 8.000 EUR (enkrat na 15 let večja vzdrževalna dela kot pri vlečnicah, kar znese približno 60.000 EUR, če pa se samo pregleda navedene dele, pa je treba rentgenski pregled prav tako opraviti na 3 leta), zasneževalni sistem: 1.600 EUR, teptalni stroji in motorne sani: 2.000 EUR, tehnični pregledi in pridobitev dovoljenj za obratovanje: 8.600 EUR, vzdrževanje ostale opreme, objektov in terenov: 4.200 EUR.

3. Glede na podatke iz dokumenta Stroški obratovanja smučišča v sezoni 2014/2015, ki ga je pripravila Iskra d.d., so stroški električne energije v sezoni 2014/2015 (38 obratovalnih dni) za vse žičniške naprave, gostinski objekt, zasneževalni sistem ter ostalo znašali skupaj 14.100 EUR oziroma približno 370 EUR na obratovalni dan.
4. Stroške goriva teptalnih strojev ocenjujem na podlagi naslednjih predpostavk: teptalni stroj porabi približno 32 l goriva na uro, pri čemer morata po podatkih iz dokumenta Izhodišča za izdelavo poslovnega načrta za podjetje Iskra turizem d.o.o., ki ga je izdelal Marjan Šonc na obratovalni dan 2 teptalna stroja delati vsak po 6 h oziroma skupaj 12 h. Cena goriva znaša 1,1 EUR/l. Stroški goriva motornih sani so ocenjeni na 20 EUR na obratovalni dan.
5. Glede na podatke iz dokumenta Stroški obratovanja smučišča v sezoni 2014/2015, ki ga je pripravila Iskra d.d., so stroški ogrevanja gostinskega objekta v sezoni 2014/2015 znašali 1.300 EUR oziroma približno 35 EUR/obratovalni dan.
6. Letni stroški vode za zasneževanje smučišča so podani na podlagi naslednjih predpostavk: Iskra, d.d. ima pridobljeno koncesijo za črpanje vode, ki velja do 31. 12. 2020 in po kateri lahko odzamejo 5 l vode na sekundo, 432 m³/dan in do 40.000 m³/leto. Cena m³ vode je v sezoni 2014/2015 znašala 0,21 EUR/m³. Ob predpostavki, da se bo vsako povprečno sezono porabila vsa s koncesijo dovoljena količina vode, znašajo letni stroški vode 8.400 EUR.
7. Po podatkih iz dokumenta Stroški obratovanja smučišča v sezoni 2014/2015, ki ga je pripravila Iskra d.d. znašajo letni stroški najemnin za zemljišča 3.540 EUR.
8. Mesečni stroški dela so ocenjeni sledeče: direktor in vodja smučišča 1.600 EUR, reševalec 1.300 EUR, žičničar, pripravljavec umetnega snega in voznik teptalnega stroja 1.200 EUR, blagajnik, nadzornik in gostinski delavec 1.100 EUR. V izračunih upoštevam število zaposlenih iz poglavja 13 ter delovanje gostinskega objekta tudi v »poletni« sezoni.
9. Po podatkih iz dokumenta Stroški obratovanja smučišča v sezoni 2014/2015, ki ga je pripravila Iskra d.d. so stroški zavarovanja v sezoni 2014/2015 znašali 2.700 EUR, stroški redarske službe 3.800 EUR oziroma 100 EUR na dan, ostali stroški pa 3.000 EUR oziroma 80 EUR/dan.
10. Materialne stroške gostinstva ocenjujem na 1/3 prihodkov iz gostinstva.
11. Strošek amortizacije upoštevam od vrednosti celotnega smučišča brez vrednosti zemljišč, pri čemer upoštevamo, da znaša vrednost opreme (5 letna amortizacijska doba) 130.000 EUR, vrednost objektov in naprav (20 letna amortizacijska doba) pa 150.000 EUR.

Tabela 16: Ocena povprečnih letnih stroškov SC Bela za optimistično, realno in pesimistično varianto v EUR

Stroški poslovanja	Optimistična varianta (85 dni)	Realna varianta (55 dni)	Pesimistična varianta (25 dni)
1. Redno vzdrževanje naprav in obj.	43.200	43.200	43.200
- 5 vlečnic (povpr. za obdobje 15 let)	15.333	15.333	15.333
- sedežnica (povpr. za obdobje 15 let)	11.467	11.467	11.467
- zasneževalni sistem	1.600	1.600	1.600
- snežni teptalci in motorne sani	2.000	2.000	2.000
- tehnični pregled in dovoljenje za obratovanje	8.600	8.600	8.600
- ostalo	4.200	4.200	4.200
2. Stroški elektrike	31.450	20.350	9.250
3. Stroški goriva - teptalni s., motorne s.	37.604	24.332	11.060
4. Ogrevanje gostinskega objekta	6.300	6.300	6.300
5. Stroški vode za zasneževanje	8.400	8.400	8.400
6. Stroški najemnin	3.540	3.540	3.540
7. Stroški dela	197.700	167.000	136.300
- direktor, vodja smučišča	38.400	38.400	38.400
- reševalec	7.800	5.200	2.600
- žičničar, zasneževalec, voznik teptalnega s.	75.600	55.200	34.800
- blagajnik, nadzornik	23.100	19.800	16.500
- gostinec	52.800	48.400	44.000
8. Materialni stroški gostinstva	58.983	44.383	29.783
9. Stroški zavarovanja	2.700	2.700	2.700
10. Stroški redarske službe	8.500	5.500	2.500
11. Ostali stroški	6.800	4.400	2.000
Stroški tekočega vzd. in obratovanja	405.177	330.105	255.033
12. Strošek amortizacije	33.500	33.500	33.500
Skupaj	438.677	363.605	288.533

Vir: Iskra, d.d., Stroški obratovanja smučišča v sezoni 2014/2015, 2015; M. Šonc, Izhodišča z izdelavo poslovnega načrta za podjetje Iskra turizem d.o.o., 2005.

14.3 Skupna tabela prihodkov in stroškov

Skupna tabela prihodkov in stroškov za vse tri variante je prikazana v Tabeli 17.

Tabela 17: Skupna tabela prihodkov in stroškov za optimistično, realno in pesimistično varianto v EUR

Postavka	Optimistična varianta (85 dni)	Realna varianta (55 dni)	Pesimistična varianta (25 dni)
PRIHODKI			
1. Prihodki od prodaje smuč. Vozovnic	510.000	330.000	150.000
2. Prihodki od gostinstva	176.950	133.150	89.350
Prihodki skupaj	686.950	463.150	239.350
STROŠKI			
1. Redno vzdrž. obj., naprav, opreme	-43.200	-43.200	-43.200
2. Stroški elektrike	-31.450	-20.350	-9.250
3. Stroški goriva - teptalni s., motorne s.	-37.604	-24.332	-11.060
4. Stroški ogrevanja gostinskega ob.	-6.300	-6.300	-6.300
5. Stroški vode za zasneževanje	-8.400	-8.400	-8.400
6. Stroški najemnin	-3.540	-3.540	-3.540
7. Stroški dela	-197.700	-167.000	-136.300
8. Materialni stroški gostinstva	-58.983	-44.383	-29.783
9. Stroški zavarovanja	-2.700	-2.700	-2.700
10. Stroški redarske službe	-8.500	-5.500	-2.500
11. Ostali stroški	-6.800	-4.400	-2.000
12. Stroški amortizacije	-33.500	-33.500	-33.500
Stroški skupaj	-438.677	-363.605	-288.533
Rezultat	248.273	99.545	-49.183
Točka preloma	39 dni		

V kolikor bi imelo smučišče sezono s 55 obratovalnimi dnevi lahko pričakujemo približno 99.500 EUR dobička, v primeru slabe sezone (25 obratovalnih dni) pa približno 49.000 EUR izgube.

Točka preloma poslovanja smučišča je pri 39 obratovalnih dneh, kar pomeni, da bi imelo smučišče v primeru manjšega števila obratovalnih dni izgubo, ki bi se večala z zmanjševanjem obratovalnih dni ter obratno dobiček v primeru 39 obratovalnih dni, ki bi se večal z večanjem števila obratovalnih dni.

15 PRIMERJAVA POSLOVANJA Z DRUGIMI SLOVENSKIMI SMUČIŠČI

Primerjava poslovanja z drugimi slovenskimi smučišči, prikazana v Tabeli 18 in Tabeli 19, je izdelana na podlagi analize poslovnih rezultatov 2012 in 2013 petih izmed petnajstih največjih slovenskih smučišč. V analizi uporabljeni podatki so pridobljeni na spletni strani Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (v nadaljevanju AJPES).

Tabela 18: Poslovni rezultati smučišč Krvavec, Kranjska gora in Vogel v 2012 in 2013

Smučišče / upravljavec	2013	2012
Krvavec / RTC Krvavec, d.d.		
1. PRIHODKI	3.201.672	2.989.024
2. STROŠKI	2.306.725	2.091.033
- stroški blaga, materiala storitev	1.360.650	1.149.632
- stroški dela	703.297	672.897
- finančni odhodki finančnih obveznosti (obresti)	169.990	223.766
- drugi odhodki in stroški	72.788	44.738
POSLOVNI IZID BREZ AMORTIZACIJE	894.947	897.991
- strošek amortizacije	887.416	891.771
ČISTI POSLOVNI IZID	7.531	6.220
DOLGOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI	6.216.705	4.704.951
Kranjska gora / RTC žičnice, Kranjska Gora, d.d.		
1. PRIHODKI	3.777.380	4.014.184
2. STROŠKI	2.948.523	2.636.734
- stroški blaga, materiala storitev	1.489.599	1.443.172
- stroški dela	709.546	763.502
- finančni odhodki finančnih obveznosti (obresti)	363.016	402.971
- drugi odhodki in stroški	386.362	27.089
POSLOVNI IZID BREZ AMORTIZACIJE	828.857	1.377.450
- strošek amortizacije	1.117.453	1.320.441
ČISTI POSLOVNI IZID	-288.596	57.009
DOLGOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI	5.450.070	7.054.695
Vogel / Žičnice Vogel Bohinj, d.d.		
1. PRIHODKI	2.945.163	2.614.526
2. STROŠKI	2.120.919	1.897.445
- stroški blaga, materiala storitev	1.123.966	916.734
- stroški dela	851.234	780.317
- finančni odhodki finančnih obveznosti (obresti)	125.788	172.901
- drugi odhodki in stroški	19.931	27.493
POSLOVNI IZID BREZ AMORTIZACIJE	824.244	717.081
- strošek amortizacije	687.987	691.616
ČISTI POSLOVNI IZID	136.257	25.465
DOLGOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI	4.031.810	4.340.540

Vir: Povzeto in prirejeno po AJPES, Izkaz poslovnega izida RTC Krvavec, d.d. v obdobju 1. 1. do 31. 12. 2013, 2014; AJPES, Bilanca stanja RTC Krvavec, d.d. na dan 31. 12. 2013, 2014; AJPES, Izkaz poslovnega izida RTC žičnice, Kranjska Gora, d.d. v obdobju 1. 1. do 31. 12. 2013, 2014; AJPES, Bilanca stanja RTC žičnice, Kranjska Gora, d.d. na dan 31. 12. 2013, 2014; AJPES, Izkaz poslovnega izida Žičnice Vogel Bohinj, d.d. v obdobju 1. 1. do 31. 12. 2013, 2014; AJPES, Bilanca stanja Žičnice Vogel Bohinj, d.d. na dan 31. 12. 2013, 2014.

Tabela 19: Poslovni rezultati smučišč Stari vrh in Soriška planina v letih 2012 in 2013

Smučišče / upravljavec	2013	2012
Stari vrh / STC Stari vrh d.o.o.		
1. PRIHODKI	772.686	624.681
2. STROŠKI	645.178	631.222
- stroški blaga, materiala storitev	500.466	459.565
- stroški dela	58.522	36.662
- finančni odhodki finančnih obveznosti (obresti)	60.133	115.976
- drugi odhodki in stroški	26.057	19.019
POSLOVNI IZID BREZ AMORTIZACIJE	127.508	-6.541
- strošek amortizacije	154.346	176.905
ČISTI POSLOVNI IZID	-26.838	-183.446
DOLGOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI	3.742.749	3.837.192
Soriška planina / TC Soriška planina d.o.o.		
1. PRIHODKI	219.909	180.621
2. STROŠKI	212.301	156.200
- stroški blaga, materiala storitev	173.167	125.199
- stroški dela	36.425	25.751
- finančni odhodki finančnih obveznosti (obresti)	496	1.804
- drugi odhodki in stroški	2.213	3.446
POSLOVNI IZID BREZ AMORTIZACIJE	7.608	24.421
- strošek amortizacije	8.719	24.382
ČISTI POSLOVNI IZID	-1.111	39
DOLGOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI	144.330	145.715

Vir: Povzeto in prirejeno po AJPES, Izkaz poslovnega izida STC Stari vrh d.o.o. v obdobju 1. 1. do 31. 12. 2013, 2014; AJPES, Bilanca stanja STC Stari vrh d.o.o. na dan 31. 12. 2013, 2014; AJPES, Izkaz poslovnega izida TC Soriška planina d.o.o. v obdobju 1. 1. do 31. 12. 2013, 2014; AJPES, Bilanca stanja TC Soriška planina d.o.o. na dan 31. 12. 2013, 2014.

Z vidika meteorološko-klimatskih dogajanj sta bili leti 2012 in 2013 za slovenska smučišča povprečni do podpovprečni, kar se pozna tudi na poslovnih rezultatih.

Vsem analiziranim smučiščem je skupno, da tekoče poslovanje ni problematično, težje pa pokrivajo strošek amortizacije (Stari vrh v 2013, Kranjska gora v 2013, Soriška planina v 2013). Poslovanje, s katerim se ne pokriva stroškov amortizacije, pomeni, da bodo na teh smučiščih žičniške naprave vse starejše, sčasoma zastarele, sredstev za njihovo obnovo ali zamenjavo pa ne bo, s čimer bodo takšna smučišča brez zunanje finančne pomoči ogrožena.

V primeru obratovanja SC Bela v sklopu novoustanovljene organizacije, ocenjujemo, da s tekočim poslovanjem ne bi smelo biti težav, prav tako pa nova organizacija v najboljšem primeru na začetku ne bi imela finančnih obveznosti. Gledano dolgoročno, z vidika vlaganj v infrastrukturo (zamenjava žičniških naprav, rekonstrukcija gostinskega objekta, nove žičniške naprave, nove namestitvene kapacitete ...), ki bi izboljšala konkurenčnost SC Bela na turističnem trgu, bi bila ta odvisna od interesov in zmožnosti družbenikov.

16 SLABA ZIMA, NEPREDVIDENI DOGODKI

V kolikor bi prišlo do slabe zime, ki zaradi meteorološko-klimatskih dogajanj ne bi omogočala več kot 10 obratovalnih dni, bi se zaradi visokih fiksnih stroškov (redno vzdrževanje žičniških naprav, opreme, amortizacija) ter izpada dohodka to poznalo tudi pri poslovnem rezultatu smučišča.

Dosedanji upravljavec SC Bela, Iskra turizem, d.o.o. je imel v letu 2014 (sezona 2013/2014 je imela samo 10 obratovalnih dni) izgubo v višini 146.845 EUR. Tudi projekcija poslovanja SC Bela na podlagi v poglavju 14 upoštevanih predpostavk kaže v primeru 10 obratovalnih dni podoben rezultat, in sicer 140.297 EUR izgube.

Izgubo v primeru slabe zime ter stroške nepredvidenih dogodkov (večje okvare na žičniških napravah ...) bi morala pokrivati nova organizacija, in sicer s sredstvi, ki bi jih za ta namen vložile občine družbenice. Obveznosti občin družbenic bi bilo treba za tovrstne primere urediti s pogodbo o medsebojnih pravicah in obveznostih, kjer bi za delitev sredstev za pokrivanje slabih sezon in nepredvidenih dogodkov, uporabili dogovorjeni ključ.

Na daljši rok bi sicer moral SC Bela osnovati tudi nekaj lastnih rezerv, vendar vsaj v začetni fazi tega ni moč pričakovati.

Hkrati bi bilo treba določiti in aktivno izvajati ukrepe za omilitev vpliva slabih smučarskih sezon na poslovanje nove organizacije. Nekateri izmed teh ukrepov bi lahko bili: izboljšanje gostinske ponudbe tudi v poletnem delu sezone, ureditev in trženje parka za gorsko kolesarjenje, t.i. »bike parka«, trženje sedežnice tudi v poletni sezoni, organizacija raznih športnih, kulturnih, družabnih prireditev, postavitvev in trženje mobilnih hišk, izposoja gorskih koles in organizacija kolesarskih izletov po okoliških poteh, izposoja nordijskih rolk, t.i. »skike« ter organizacija prireditev na nordijskih rolkah, ureditev še več pohodnih poti ter organizacija pohodov.

17 POLETNI DEL

Kljub zelo bogati naravni in kulturni dediščini območja neposredne bližine smučišča ter dobro označenim pohodnim in kolesarskim potem, bogati belokranjski in dolenski kulinariki, sedaj v poznih pomladanskih, poletnih ter jesenskih mesecih na SC Bela vlada mrtvilo. Naravne danosti tega dela Kočevskega Roga omogočajo razvoj turizma, saj so tamkajšnja krajinska bogastva vabljiva za turiste, ki želijo prosti čas preživeti v neokrnjeni naravi.

Novodobni turizem je usmerjen k dejavnostim in k aktivnemu oddihu. Del populacije želi izkoristiti prosti čas za aktivno preživljanje prostega časa v neokrnjeni naravi. Navedeno zahteva od športno-rekreativnih in turističnih ponudnikov izvajanje ukrepov za privabitev potencialnih gostov ter priča o turističnem potencialu SC Bela v poletnem času.

Osnovna turistična ponudba (tudi obvezna turistična infrastruktura) SC Bela v poletnem obdobju bi bila: gostinski objekt s kakovostno gostinsko ponudbo z lokalno kulinariko, prenočitvene zmogljivosti (v sklopu gostinskega objekta, mobilne hiške, srednjeročno lahko tudi apartmaji ali manjši hotel) ter sedežnica (bi obratovala nekaj dni na teden).

Športno-rekreativna turistična ponudba SC Bela bi lahko v poletnem obdobju obsegala:

- pohodništvo: občina Semič velja za občino z največ vrhovi nad 1.000 m, označene poti do Mirne gore, do nekdanjih kočevarskih vasi Gače, Ponikve, Pogorelec ..., do Baze 20 ter več partizanskih bolnišnic v bližini, do Toplega vrha, do žage Rog ...,
- t.i. »bike park« (ureditev proge za spust iz vrha smučišča v dolino),
- kolesarstvo: gorsko (veliko makadamskih poti z vzponi, razgiban gozdni svet, večja zahtevnost, poti med Črmošnjicami, Bazo 20, Podstenicami, Žago Rog, Kočevjem ...), cestno (poti iz Dolenjskih Toplic ali Črnomlja do Gričic so primerne za trening gorskih etap ...), športno-rekreativsko, izletniško, družinsko, turistično,
- adrenalinski park,
- jadralno padalstvo (na vrhu smučišča bi lahko uredili vzletišče za jadralne padalce, izkušeni padalci, s katerimi bi sodelovali pa bi lahko ponujali skok s padalom v tandem),
- jahanje (glede na to, da se sedaj v poletnem času na smučišču pogosto pasejo konji ter da ima območje lepe jahalne poti, bi lahko ponudili terensko jahanje ali tečaje jahanja),
- smučanje na travi,
- nordijske rolke - t.i. »skike« (ponujali bi dobro označene makadamske poti za rekreativce, dobro označene in utrjene poti za trening smučarskega teka, nekajkrat na mesec bi ponujali tečaj teka na nordijskih rolkah, lahko bi postavili manjše strelišče in ponujali kakovostne pogoje za trening biatlona,
- organizacija že uveljavljenih in novih športno-rekreativnih dogodkov: Marš na Gače (rekreativni tek, pohod, nordijska hoja, kolesarjenje), pohod na Mirno goro za 1. maja, tekmovanja v gorskem kolesarstvu, pohodne prireditve, t.i. »skike« tekmovanja.

Z vidika spoznavanja naravnih znamenitosti, kulturnih in zgodovinskih spomenikov, bi lahko turistična ponudba obsegala obisk opuščenih kočevarskih vasi Gače, Ponikve (žaga, ribnika), Pogorelec ..., Mirne gore (1.043 m n.v., stolp, cerkev zgrajena leta 1793 in požgana leta 1942), Planine, Srednje vasi, Baze 20, drugih partizanskih bolnišnic, Velikega Roga (1.099 m n.v.), žage Rog (največji žagarski obrat na Kočevskem med leti 1894 in 1914), Kočevskega Roga (del največjega strnjenelega gozdnega območja v Srednji Evropi), Ledene jame, Črmošnjiške in 500-letne Rajhenavske jelke ter drugih znamenitosti.

Širše območje SC Bela je znano tudi po lovu, pestri paleti gob, gozdnih sadežih (npr. ob smučišču so se razrasla grmičevja robid) in drugem rastju (npr. na vrhu smučišča ob progi B velike površine prekriva čemaž).

Turistično ponudbo SC Bela je treba graditi tudi na poletni sezoni, pri čemer je osnovna turistična infrastruktura predpogoj za poletni turizem. Glede na temelje za razvoj predlaganih turističnih produktov ima SC Bela velik turistični potencial, vendar pa bo potreben za uspešen razvoj poletnega turizma konstruktiven dialog med vsemi akterji (občine družbenice, lokalna skupnost, lokalni turistični ponudniki, nova organizacija, lastniki vikendov, potencialni ponudniki turističnih produktov iz širše okolice).

18 PRIHODNOST SC BELA – POTENCIALNA VLAGANJA

Za uspešen razvoj SC Bela je treba najprej poskrbeti za osnovno turistično infrastrukturo, in sicer gostinski objekt s kakovostno gostinsko ponudbo z lokalno kulinariko, ki deluje skozi celo leto ter prenočitvene zmogljivosti.

Prihodnost letno-zimskega centra bi lahko slonela na vzpostavitvi športno-turističnih produktov, ki bi obogateli predvsem poletno ponudbo centra ter nadgradnji obstoječega smučišča oziroma povezavi s smučiščem v Črmošnjice, kjer bi bil v prihodnosti center smučišča. Za vzpostavitev takšnega centra bi bila potrebna naslednja vlaganja: **postavitev štiri ali šest sedežnice** z urejenimi vstopno izstopnimi postajami, ki omogočajo večjo potovalno hitrost sedežnice ter z vmesno postajo pod sredino obstoječega smučišča (glede na specifične vremenske pogoje SC Bela, kjer se nekajkrat v smučarski sezoni pojavi inverzija, je povezava v dolino dobra rešitev za podaljšanje obratovalnih dni, saj je meja inverzije prav na spodnjih postajah obstoječih žičniških naprav), **postavitev otroške vlečnice in tekočega traku na območju starega smučišča** (v Črmošnjicah), **razširitev trase obstoječe smučarske proge v Črmošnjice** z obstoječe povprečne širine 25–30 m na širino 50–60 m (z vzpostavitvijo te proge bi imelo smučišče na 2.800 metrov dolgi progi možnost za superveleslalom z višinsko razliko 550 metrov), **izgradnja gostinskega objekta v Črmošnjicah** (delovati bi moral skozi celo leto, dobra lokacija tudi zaradi tranzitnega prometa v poletnem času), **izgradnja turističnega apartmajskega naselja na območju Črmošnjic** (poskušati najti zasebne investitorje), **izgradnja manjšega hotela na območju Črmošnjic** (poskušati najti zasebnega investitorja), **izgradnja t.i. »bike parka«**, **izgradnja vzletišča za jadralne padalce**, **izgradnja poletnega sankališča**, **izgradnja adrenalinskega parka** v Črmošnjicah ali na območju obstoječega smučišča, v kolikor bi se center smučišča preselil v Črmošnjice, bi lahko na lokaciji obstoječega parkirišča **zgradili manjše strelišče za trening in tekme biatlona** (zimskega in poletnega), prihodnost letno-zimskega centra bi lahko obogatela tudi **zajezitev potoka Črmošnjica v akumulacijsko jezero** (novi turistični produkti – kopanje, veslanje, ribolov ...).

Območje SC Bela ima velik sedaj še neizkoriščen turistični potencial. V prihodnosti je treba turistično ponudbo previdno (s finančnega vidika) nadgrajevati ter se vseskozi prilagajati potencialnim gostom.

SKLEP

Edino večje smučišče v jugovzhodnem delu Slovenije SC Bela se je znašlo pred ugasnitvijo. Lastnica objektov, žičniških naprav in opreme, Iskra, d.d., se želi umakniti iz SC Bela, zato je junija 2015 ukinila svojo hčerinsko družbo Iskra turizem d.o.o., ki je upravljala s smučiščem ter pričela z aktivnostmi za prodajo smučarske infrastrukture.

Do marca 2016 Iskri, d.d. ni uspelo najti kupca smučarske infrastrukture, prav tako pa je treba na žičniških napravah izvesti nekatera večja vzdrževalna dela.

Smučišče Bela je edino večje slovensko smučišče jugovzhodno od Ljubljane in 11. največje slovensko smučišče, pri čemer na 55 ha smučišča razpolaga z 8 km prog.

SC Bela zelo dobro uresničuje javni interes na področju turizma, družbenega življenja, športa, vzgoje otrok in rekreacije.

V 45–50 km območju (zračna linija) okoli SC Bela (območje, ki gravitira na smučišče) se nahaja več večjih mest/naselij, in sicer Novo mesto, Krško, Črnomelj, Kočevje, Trebnje, Brežice, Metlika ter hrvaška Karlovac in Samobor.

Na podlagi analiziranih klimatskih pogojev na območju SC Bela ocenjujem, da lahko v povprečju pričakujemo 55 dni dolgo smučarsko sezono, če bi bila ta dobra tudi več kot 80, glede na statistične podatke pa ne bi smela biti krajša od 25 dni.

Investicijska vrednost žičniških naprav, objektov in opreme SC Bela znaša po ponudbi ter dopoljnjeni ponudbi Iskre, d.d. skupaj 280.000 EUR brez DDV. Glede na analizirana cenitvena poročila, stanje smučarske infrastrukture ter tržne možnosti smučišča, je cena za SC Bela (žičniške naprave, objekte, opremo) sprejemljiva in povsem realna, prav tako pa je bila zahteva Občine Semič po dopolnitvi ponudbe s transformatorskima postajama dobra.

V kolikor bi se izvedla vsa večja vzdrževalna dela za zagon smučišča, bi investicija znašala 143.546 EUR, v kolikor pa bi sanacija obsegala vse naprave brez sedežnice in vlečnic Vrh, pa bi investicija znašala 59.746 EUR.

Za obratovanje smučišča bi morali med sezono zaposliti 26 oseb (nekatero bi bilo treba tudi ustrezno izobraziti in usposobiti), za izvajanje gostinske dejavnosti pa še dodatnih 7. Redno bi bilo treba zaposliti 4 osebe, v kolikor bi gostinski objekt obratoval tudi v poletni sezoni pa še dodatne 3.

V kolikor bi imelo smučišče sezono s 55 obratovalnimi dnevi lahko upravljavec pričakuje približno 99.500 EUR dobička, v primeru slabe sezone (25 obratovalnih dni) pa približno 49.000 EUR izgube. Točka preloma poslovanja smučišča je pri 39 obratovalnih dneh.

Slovenska smučišča po večini nimajo težav s tekočim poslovanjem, težje pa pokrivajo amortizacijo. Takšno poslovanje pomeni, da postajajo žičniške naprave vse starejše, sčasoma postanejo zastarele, sredstev za njihovo obnovo ali zamenjavo pa ni, s čimer je obstoj tovrstnih smučišč brez zunanje finančne pomoči ogrožen.

Območje SC Bela ima velik sedaj še neizkoriščen turistični potencial ter temelje za razvoj športno-rekreativnih turističnih produktov ter produktov, povezanih z ogledom naravnih znamenitosti ter kulturnih in zgodovinskih spomenikov.

Smučarska infrastruktura po navadi sama po sebi ne prinaša dobička, potrebuje stalna vlaganja in skrb, a so brez nje vsi (regija, lokalna skupnost, gospodarski subjekti, otroci, športniki ...) na izgubi.

Zaradi specifičnosti poslovanja smučišč ter regijske pomembnosti SC Bela, kot najbolj primerno organizacijsko obliko predlagam zavod, ustanovljen s strani občin širšega gravitacijskega območja smučišča.

Za zagotovitev obratovanja smučišča v sezoni 2016/2017 predlagam, da se odkup in vzpostavitev nove organizacije izvedeta najkasneje do poletja 2016, vsa vzdrževalna dela pa najkasneje v 3. četrtini leta 2016.

Za delitev stroškov (odkupa, zagona, morebitnih slabih sezon) med občine družbenice predlagam ključ (število prebivalcev občine / (oddaljenost glavnega naselja občine od Črmošnjic)²).

Za učinkovitejši zagon in obratovanje smučišča, bi bilo smiselno izkoristiti domače znanje, tj. osebe, ki dobro poznajo SC Bela, imajo znanje o delovanju žičniških naprav in obratovanju smučišča ter so pripravljene aktivno sodelovati pri vzpostavitvi smučišča.

Kratkoročno in srednjeročno predlagam, da se turistično ponudbo SC Bela gradi tudi na poletni sezoni, pri čemer je osnovna turistična infrastruktura (gostinstvo skozi vse leto, prenočitvene zmogljivosti) predpogoj za celoletni turizem.

LITERATURA IN VIRI

1. Agencija Republike Slovenije za okolje. (b.l.). Klimatološka povprečja 1981 – 2010. Najdeno 23. marca 2016 na spletnem naslovu http://meteo.arso.gov.si/uploads/probase/www/climate/table/sl/by_location/planina-pod-mirno-goro/climate-normals_81-10_Planina-pod-Mirno-goro.pdf
2. AJPES. (2014a). Izkaz poslovnega izida RTC Krvavec, d.d. v obdobju 1. 1. do 31. 12. 2013. Ljubljana: AJPES.
3. AJPES. (2014b). Bilanca stanja RTC Krvavec, d.d. na dan 31. 12. 2013. Ljubljana: AJPES.
4. AJPES. (2014c). Izkaz poslovnega izida RTC žičnice, Kranjska Gora, d.d. v obdobju 1. 1. do 31. 12. 2013. Ljubljana: AJPES.
5. AJPES. (2014č). Bilanca stanja RTC žičnice, Kranjska Gora, d.d. na dan 31. 12. 2013. Ljubljana: AJPES.
6. AJPES. (2014d). Izkaz poslovnega izida Žičnice Vogel Bohinj, d.d. v obdobju 1. 1. do 31. 12. 2013. Ljubljana: AJPES.
7. AJPES. (2014e). Bilanca stanja Žičnice Vogel Bohinj, d.d. na dan 31. 12. 2013. Ljubljana: AJPES.
8. AJPES. (2014f). Izkaz poslovnega izida STC Stari vrh d.o.o. v obdobju 1. 1. do 31. 12. 2013. Ljubljana: AJPES.
9. AJPES. (2014g). Bilanca stanja STC Stari vrh d.o.o. na dan 31. 12. 2013. Ljubljana: AJPES.
10. AJPES. (2014h). Izkaz poslovnega izida TC Soriška planina d.o.o. v obdobju 1. 1. do 31. 12. 2013. Ljubljana: AJPES.
11. AJPES. (2014i). Bilanca stanja TC Soriška planina d.o.o. na dan 31. 12. 2013. Ljubljana: AJPES.
12. Belli, P., Anderson, J., Barnum, H., Dixon, J. & Tan, J. (1998). *Handbook on economic analysis of investment operations*. Washington: World Bank.
13. Direktiva 2000/9/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. marca 2000 o žičniških napravah za prevoz oseb. *Uradni list EU* L 106/21.
14. Dolinar, M. (2010). *Spremenljivost podnebja v Sloveniji*. Ljubljana: Ministrstvo za okolje in prostor, Agencija RS za okolje.
15. Espri d.o.o. (2004). *Sanacijski program za družbo SRC Rog Črmošnjice d.o.o.* Novo mesto: Espri d.o.o.
16. European Investment Bank. (2013). *The Economic Appraisal of Investment Projects at the EIB*. Luxembourg: European Investment Bank.
17. *Geopedia – interaktivni spletni atlas in zemljevid Slovenije*. Najdeno 22. marca 2016 na spletnem naslovu http://www.geopedia.si/#T105_x507104_y55432_s10_b4
18. *Geopedia – interaktivni spletni atlas in zemljevid Slovenije*. Najdeno 22. marca 2016 na spletnem naslovu http://www.geopedia.si/#T105_x499072_y112072_s9_b4
19. *Google maps*. Najdeno 25. marca 2016 na spletnem naslovu <https://www.google.si/maps/dir/>

20. GZS, Zbornica gorskih centrov in Združenje slovenskih žičničarjev – GIZ. (2012). *Smučarska središča v Sloveniji*. Ljubljana: GZS, Zbornica gorskih centrov in Združenje slovenskih žičničarjev – GIZ.
21. Hauc, A. (2002). *Projektni management* (1. izdaja). Ljubljana: GV Založba.
22. Heerkens, G. R. (2002). *Project management*. New York: McGraw-Hill.
23. Hidrometeorološki zavod RS. (1995). *Klimatografija Slovenije*. Ljubljana: Hidrometeorološki zavod RS.
24. Iskra, d.d. (2015a). *Ponudba za prodajo objektov in naprav na smučišču Bela*. Ljubljana: Iskra, d.d.
25. Iskra, d.d. (2015b). *Odgovor (dopolnjena ponudba) za prodajo objektov in naprav na smučišču Bela*. Ljubljana: Iskra, d.d.
26. Iskra, d.d. (2015c). *Stroški obratovanja smučišča v sezoni 2014/2015* (interno gradivo). Ljubljana: Iskra, d.d.
27. Iskra, d.d. (2015č). *Stroškovnik s popisom del vzdrževanja na smučišču Bela za sezono 2015-2016* (interno gradivo). Ljubljana: Iskra, d.d.
28. Iskra, d.d. (2015d). *Število smučarjev po sezonah* (interno gradivo). Ljubljana: Iskra, d.d.
29. *Javni vpogled v podatke o nepremičninah – Prostor*. Najdeno 28. marca 2016 na spletnem naslovu <http://prostor3.gov.si/javni/javniVpogled.jsp?rand=0.4409411943618655#>
30. Jorge-Calderón, J. D. (2013). Introduction. V *The Economic Appraisal of Investment Projects at the EIB* (str. 9-13). Luxembourg: European Investment Bank.
31. Lewis, J. P. (2007). *Fundamentals of project management* (3rd ed.). New York: Amacom.
32. Meredith, J. R. & Mantel, S. J. (2012). *Project management: managerial approach* (8th ed.). Hoboken, N.J.: John Wiley & Sons.
33. Ministrstvo za promet (2005). *Podeljevanje koncesij na podlagi Zakona o žičniških napravah za prevoz oseb (priročnik)*. Ljubljana: Ministrstvo za promet.
34. Newton, P. (2015). *Project Management Processes, Project Skills*. Najdeno dne 21. marec 2016 na spletnem naslovu <http://www.free-management-ebooks.com/dldebk-pdf/fme-project-processes.pdf>
35. Novak, A. (2004). *Elaborat cenitvenih poročil o vrednosti gradbenih nepremičnin*. Črnomelj: A. Novak.
36. Občina Semič. (2015). *Povabilo k posredovanju ponudbe za prodajo objektov in naprav na smučišču Bela (št. 478-34/2015-1)*. Semič: Občina Semič.
37. Odlok o koncesiji za obstoječe žičniške naprave območju Smučarskega centra Bela. *Uradni list RS*, št. 110/2009.
38. Odlok o občinskem prostorskem načrtu Občine Semič. *Uradni list RS* št. 60/2013.
39. Ogrin, D. (1996). Podnebni tipi v Sloveniji. *Geografski vestnik*, 68, 39–56.
40. *Portal za podjetja in podjetnike e-VEM*. Najdeno 25. marca 2016 na spletnem naslovu <http://evem.gov.si/info/poklici-in-strokovni-kadri/poklic/>
41. Povše, Ž. (2009). *Poročilo ocene vrednosti nepremičninskih pravic*. Novo mesto: Ž. Povše.

42. Pravilnik o merilih za določanje minimalne višine nadomestila uporabe zemljišča za smučanje. *Uradni list RS*, št. 92/2004.
43. Pravilnik o obrazcu vloge za podelitev pooblastila, obrazcu službene izkaznice ter oznakah nadzornika smučišča. *Uradni list RS*, št. 72/2010.
44. Pravilnik o strokovnem usposabljanju osebja za obratovanje žičniških naprav. *Uradni list RS*, št. 111/2006, 29/2007, 13/2008, 7/2009 in 109/2013.
45. Pravilnik o tehničnih pregledih žičniških naprav. *Uradni list RS*, št. 63/2011, 63/2012, 59/2013 in 72/2014.
46. Pravilnik o tehničnih zahtevah za obratovanje smučišč. *Uradni list RS*, št. 116/2008.
47. Pravilnik o zapisniku o ogledu kraja nesreče na smučišču. *Uradni list RS*, št. 90/2008.
48. Pravilnik o znakih in označbah na smučišču. *Uradni list RS*, št. 116/2008.
49. Pravilnik o žičniških napravah za prevoz oseb. *Uradni list RS*, št. 36/2005, 106/2005, 57/2007 in 87/2011).
50. Prebivalstvo občin po starosti in spolu na dan 1. 7. 2015. Najdeno 25. marca 2016 na spletnem naslovu <http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/Saveshow.asp>
51. Projekt (b.l.). V spletni bazi *Slovar slovenskega knjižnega jezika – SSKJ*. Najdeno 25. marca 2016 na spletnem naslovu <http://bos.zrc-sazu.si/sskj.html>
52. *Prostorski informacijski sistem občin*. Najdeno 22. marca 2016 na spletnem naslovu <http://www.geoprostor.net/piso/ewmap.asp?obcina=SEMIC>
53. *Rogova šola smučanja*. Najdeno 21. marca 2016 na spletnem naslovu <http://www.sd-krka-rog.si/si/sola/>
54. Stare, A. (2011). *Projektni management: teorija in praksa* (1. izdaja). Ljubljana: Agencija Poti, Izobraževalna, svetovalna in založniška družba.
55. Šmajdek, I. (2004). *Ocenitev vrednosti opreme po spisku*. Novo mesto: I. Šmajdek.
56. Šonc, M. (2005). *Izhodišča z izdelavo poslovnega načrta za podjetje Iskra turizem d.o.o.* Šentjernej: M. Šonc.
57. *Tarife smučarske vozovnice SC Bela*. Najdeno 25. marca 2016 na spletnem naslovu <http://www.bergfex.si/sc-bela/preise/>
58. Thomsett, R. (2002). *Radical project management*. Upper Saddle River (NJ): Prentice Hall PTR.
59. Vremenska statistika meteorološke postaje Kočevje, Državna meteorološka služba, Najdeno 23. marca 2016 na spletnem naslovu <http://meteo.arso.gov.si>
60. Zakon o gospodarskih družbah. *Uradni list RS*, št. 65/2009 – uradno prečiščeno besedilo, 33/2011, 91/2011, 32/2012, 57/2012, 44/2013 – odl. US, 82/2013 in 55/2015.
61. Zakon o spodbujanju razvoja turizma. *Uradni list RS*, št. 2/2004, 57/2012 in 17/2015.
62. Zakon o varnosti na smučiščih. *Uradni list RS*, št. 3/2006 – uradno prečiščeno besedilo, 17/2008 in 52/2008 – popravek.
63. Zakon o zavodih. *Uradni list RS*, št. 12/1991, 8/1996, 36/2000 – ZPDZC in 127/2006 – ZJZP.
64. Zakon o žičniških napravah za prevoz oseb. *Uradni list RS*, št. 126/2003, 56/2013 in 33/2014.